

Poština plačana v gotovini.

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

6

Pomen univerze v Ljubljani

za Slovence in državo SHS

(Nadaljevanje.)

Filozofska fakulteta

ki ustvarja z gojenjem teoretičnih znanosti temelje drugim fakultetam, je tak del vsake univerze, da si brez nje ustroja univerze sploh predstavljati ne moremo.

Ukinjenje filozofske fakultete v Ljubljani bi pomenilo demontiranje organiziranega sistematičnega dela zlasti v področju naših nacionalnih znanstvenih panog.

Ljubljana je središče svojevrstnega kulturnega tipa, zato ima njena filozofska fakulteta svoj poseben znanstven program, katerega uspešno rešitev pričakuje evropska in domača znanost po pravici le od nje, ker se ne bi dal uspešno reševati ne iz Beograda ne iz Zagreba: le filozofska fakulteta v Ljubljani omogočuje sistematični študij slovenskega teritorija; le tukaj v neposredni bližini slovenskih knjižnih in umetnostnih zbirk in arhiva'ij, ki so slovenska teritorialna kulturna last in se ne smejo premestiti drugam, so dani vsi pogoji za smotreno razis-

kavanje slovenske zgodovine, slovenskega jezika, slovenske literature in umetnosti ter stikov Slovencev s sosedi in njihovimi kulturami.

Znanstvena prizadevanja nastavnikov filozofske fakultete pričajo, da se te specialne svoje naloge zavedajo: ustanovili so »Znanstveno društvo za humanistične vede« z »Razpravami«, »Geografsko društvo« z »Geografskim vestnikom«, »Umetnostno zgodovinsko društvo« z »Zbornikom za umetnostno zgodovino«, »Casopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino«; v seriji njihovih publikacij izza delovanja v Ljubljani (nad 50 knjig in nad 500 razprav) se obravnavajo poleg splošnih problemov zlasti tudi problemi iz omenjenih področij; med angažmaji za češka, nemška in druga inozemska znanstvena podjetja je več takih, ki so jih mogli skleniti le v nadi, da jim je zasigurano nemoteno delovanje ravno v Ljubljani.

(Dalje prih.)

Tiskovni sklad.

Nadaljnje prispevke so nam poslali:

Bolta Franja, Moste	15—	Din
Rautner Mara, Šmartno ob Paki	15—	„
Podlogar Albina, Hrastnik	10—	„
Ofentavšek Tončka, Vojnik	4—	„
Orliški krožek, Bogojina	32—	„
Arh Jožica, Boh. Bela	5—	„
Boštele Anton, Sv. Jakob	10—	„
Bidovec Marica, Kranj	5—	„
Slapnik Jožica, Celje	5—	„
Orliški krožek, Verd	20—	„
Zapečnik Angela, Kokra	10—	„
Jaš Milica, Mislinje	15—	„

146— Din

Zadnji izkaz: 223— „

Skupaj 369— Din

Najlepša hvala in prosimo še druge.

»Slov. orliška zveza«, izdajateljica »Vigredi«.

Vseбина.

R. L. T.: Mojemu Kralju belih in rdečih rož	121	Od srca do srca:	
O. S.: Dvoje evangelijev	122	Odgovori na pisma	137
M. Elizabeta: Junijske rože	123	Vigrednica-gospodinja:	
Jadranka: Vstala je priroda	123	Gospodinjstvo	138
Sestri Kristini v spomin	123	Jedilni list	139
Našem duhovnemu voditelju v spomin: † č. g. Karel Guček	124	Higiiena v domu	140
Henriette Brey-Pavla M.: Jožef, zvesti, ben David	125	M. Rožnikova: Lastnosti dobre vzgoji- teljice	141
Veronika: Pogovor s solncem	129	Organizacija:	
Učiteljica: M. Kristini v spomin	129	Sestre sestram	142
A. Lebar: Preko vseh ovir	131	Iz orliške centrale	142
Francka Zupančič: Breza na Telovo	135	Drobiž:	
Rožni dom:		Naš tolmač	143
Francka G.: Pismo bratu-vojaku	136	Uredniška molčecnost	143
		V oceno smo prejeli	144
		Drobne vesti	144

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Leto VI — V Ljubljani, 1. junija 1928 — Štev. 6

R. L. T.:

Mojemu Kralju belih in rdečih rož.

Nedopovedljivo se veselim procesije sv. Rešnjega Telesa. To je slavnostni sprevod mojega Kralja, mojega Gospoda, s trnjem kronane Ljubezni.

O, ti bela Hostija, ti bela sveta žrtev, ti hrana angelskih src, ti blesteči soj čistih otroških oči odhajaš tedaj iz tesnih ječ in stopaš na naše ulice, blagoslavljaš naše hiše, naše domove in nič ne izbiraš. Tudi tam, kjer sveče ne gore, kjer nočejo nič vedeti zate, odpuščaš, blagoslavljaš in kličeš — morda zadnjikat.

V sprevodu so tudi otroci — pri nas v mestu jih je na stotine. Majhni, drobni, nič dostojanstveni, kakor pisano polje živih cvetov so. In teh je Gospod najbolj vesel. Saj je rekel tisto veliko besedo: „Če ne boste kakor otroci, ne pojedete v nebeško kraljestvo...“. Zato se prav otrok najbolj veselim. Spremljam jih, gledam jih, navdaja me rahla zavist spričo bogastva nedolžnosti, nezavedne sreče. Toda istočasno mi sega v srce rahla skrb. Te drobne nožice bodo v nekaj letih odšle v svet in morda zapustile lepe, bele steze. In namesto cvetja bodo trosile iste roke, danes tako nedolžne, istemu Kralju trnje in zasmeh.

Kako mora mojega Kralja to boleti. Če bi bela Hostija smela govoriti, če bi moj Kralj stopil izza tajnostne zavese, koliko src bi v nepopisni grozi vztrepetalo: tudi ti, tudi ti.

Sestra, ni še dolgo, kar si trosila mojemu in tvojemu Kralju belih in rdečih rož. Če morda sedaj v tebi otožno kliče:

*„Kje so moje rožice
pisane in bele — — —“*

še danes, ko to bereš, pojdi k Očetu in bodi spet otrok božji — vsa čista, vsa lepa, vsa božja.

Dvoje evangelijev.

Moderni evangelij se glasi: »Izzivi se!« Kristusov evangelij pa se glasi: »Zatajaj se!«

Tema in luč se izključujeta. Kjer posije luč, tam izgine tema, in kjer vlada tema, tam ni luči. Kakor tema in luč, tako se izključujeta materializem in iz njega logično izvirajoči nauk o izživetju — ter Kristus in njegov nauk o samozatajevanju. Ne more slediti Kristusu, kdor hoče slediti evangeliju neomejenega uživanja; kdor hoče biti Kristusov, ta mora zavreči nauk o »izživetju«.

Ali Kristus — ali gospostvo strasti, za oboje hkrati ni prostora.

»Izzivi se!« To je logičen zaključek brezbožnega materializma. Zato n. pr. na temelju materializma (nauk, da samo to obstoji, kar vidim ali s čuti zaznam in ničesar drugega) zgrajeni boljševizem očitno proglašajo: Neomejeno prostost strastem! Samo enkrat in samo do smrti živiš, torej uživaj! Zatajevati se, je noro! Kajti s smrtjo je vsega konec.

Hočem omeniti samo en način, kako se v sedanjem času udejstvuje brezbožni evangelij neomejertega uživanja. To je umor nerojenih. »Ljudje hočejo uživati zakonske pravice, a nočejo hkrati nase vzeti tudi zakonskih dolžnosti. To je krivda, težka krivda,« tako so se bridko pritoževali nemški škofje že eno leto pred vojno (20. avg. 1913). »Nerazvezljivost zakona se občuti kot nečastno omejevanje svobode, zakonske dolžnosti se smatrajo kot nenaravna sila, visoki in sveti namen zakona se je sprevrgel v svoje nasprotje, le prečesto je zakonska zveza — zveza morilcev.« (F. Frodl S. J., Kraljestvo Kristusovo.)

Dà, zveza morilcev! Kajti tudi nerojenega otroka umoriti, je pravi umor, velik greh proti zapovedi »Ne ubijaj!«. In velik zločin proti Krvi Odrešenikovi! Kajti dete, obdarjeno že z neumrjočo dušo, a umorjeno še preden je bilo rojeno, je oropano zakramenta sv. krsta in s tem večne blaženosti. Zastonj je bila zanj prelita sv. Rešnja Kri! In po krivdi lastnih staršev detetovih! Kakšen ostuden in nenaraven zločin, kakšna strahopetnost spričo roditeljskih dolžnosti!

Take peklenke sadove rodi materialistični evangelij »izživetja!«

»Uživaj! Izzivi se!« pravi materializem.

Kristus pa pravi: »Kdor hoče moj učenec postati, naj zataji samega sebe, naj vzame svoj križ nase in naj hodi za menoj« (Mt. 16, 24).

Naj zataji samega sebe! Kdor hoče biti pravi kristjan, pravi učenec Kristusov, se mora zatajevati. Brez samozatajevanja ni krščanstva. Zatajevanje samega sebe je jedro krščanske vere.

»Naj zataji samega sebe«, to se pravi: naj zataji svoje samoljubje, naj potisne lastni »jaz«, v kolikor se isti protivi željam Kristusovim, ob stran. Naj stori, kakor da bi tega »jaz« ne poznal, naj ga zataji, naj se nanj ne ozira. (Sv. Peter je Kristusa zatajil, ko se je delal, kakor da ga ne pozna.) Naj stori, kakor da bi tega »jaz« ne bilo. N. pr. kadar ta »jaz« poželi po grešni nasladi, po neurejeni posesti, po ničemurni časti, kadar hoče vzplamteti v jezi, nepotrpežljivosti, maščevanju, napuhu, občutljivosti, kadar nas sili, naj imamo jezo nad bližnjim, naj ga sodimo ali zaničujemo. Na ta način je treba večkrat »zatajiti« svoje oči, svoja ušesa, svoj jezik itd.

Naj vzame svoj križ nase! Križe nalaga križani Kralj vsakomur na ramo. Kako naj bi bil njegov učenec, kdor bi se branil križa! Kdor bi preziral križ! Navadimo se na to, da nosimo kot On in ž Njim in da Njemu darujemo: vse vsakdanje neugodnosti, odpore, trude, ovire, nesporazumljenja, bolečine. Potem nam Bog da milost, da se jih veselimo, ker nas storiyo njemu podobne, nas vedno bolj odluščijo od sveta in od lastnega »jaz« in nas popolnoma njemu podvržejo in vtelesijo.

Če se je to zgodilo, preostane samo še eno: in naj hodi za menoj. To se pravi, da se vedno nanj oziramo kot na svojega vodnika, da se pogosto vprašamo: Kako bi Zveličar mislil, govoril, ravnal v takem položaju?, in da po tem uravnamo svoje zadržanje.

Ljubezni je vse lahko. Ljubezen nosi najtežja bremena, ljubezni se ne zdi nobena stvar nemogoča. Ona misli, da vse premore in upa, da vse doseže (glej 1 Kor. 13, 7).

Premagovati se, nositi križ, je grenko.

A večni Kralj pravi: »Moj jarem je sladak in moje breme je lahko« (Mt. 11, 30).

Ljubezen je ono čarodejno sredstvo, ki učini, da grenko postane sladko, da težko postane lahko in da trdo postane mehko.

Samo ljubezen je v stanu posladiti naši naravi zoprno zapoved o samozatajevanju. To nam izpričuje tisočletna izkušnja, to nam zatrjuje tudi Večni Kralj sam z besedami: »Ostanite v moji ljubezni, da ostane moje veselje v vas in da bo vaše veselje popolno.« (Jan. 15, 9, 11.)

M. Elizabeta:

Junjske rože.

*Junjske rože, škrlatnordeče,
prelestno žareče,
božjemu Srcu čaše odprite,
v rano globoko hvaležno izlijte
balzam vonjav!
Saj še ni bilo in nikdar ne bo
na zemlji srca,
ki bi bridkeje trpelo kot to.*

*Junjske rože čudežnobele,
komaj razcvele,
svojo lepoto Njemu darujte,
časo deviško predenj razsujte
Njemu v radost!
Saj še ni bilo in nikdar ne bo
na zemlji srca,
ki bi nam bilo zvestejše kot to.*

*Junjske rože zlatorumene,
v solnce vtopljene,
k božjemu Srcu ve se nagnite,
mu za ljubezen — ljubezen vrnite
v spravo za greh!
Saj še ni bilo in nikdar ne bo
na zemlji srca,
ki bi gorkeje ljubilo kot to.*

Jadranka:

Vstala je priroda . . .

Vstala je priroda v novi moči, v novi lepoti. Kako bi se radovalo moje srce v prijetnih dihih pomladi, ako me ne bi južni vetriči spominjali na rodne kraje, na drago mi Primorje! — Ah, kdaj pride čas vstajenja za Vas, sestre in bratje v zasedeni Istri in na Goriškem?! — Mi, ki živimo v svobodni in pošteni Jugoslaviji, se Vas spominjamo z ljubečo in sočutno dušo. Kako radi bi strli okove Vaše zaslužjenosti! — Vztrajajte! Nezlomljena je naša globoka vera: prišel bo čas rešitve, iz robstva boste vstali tudi Vi!

Sestri Kristini v spomin.

V velikih kosmih je naletaval sneg, ko sem šel od doma, da spremim na zadnji poti njo, ki je bila moja prijateljica izza detinskih let.

Pred hišo so stali ljudje v črnih oblekah in z razpetimi dežniki. V veži je na nosilih počivala bela krsta, a v njej nekdanj neugnana Kristina.

Oj, z Bogom, — z Bogom, draga ti! Solze rosijo nam oči... V zvoniku so se razmajali zvonovi v žalostno, otožno pesem. Fantje so dvignili krsto in ponesli mlado življenje na kraj miru. Žalost in mraz sta izpila našim dekletom rdečico iz lic.

Tiho sem stopal in molil v srcu. Votlo je zabobnela omrzla zemlja; še so ji zapeli. Mojo dušo pa je prevzela boleš, da sem tiho in samotno odšel domov.

Kristina je bila stara ena in dvajset let. Bila je med prvimi Orlicami rakovskega krožka. Iz srca je ljubila orlovstvo in ni se bala ovir in težav, ni se ustrašila očitkov in psovk, ki so jih morala prenesti naša vrla dekleta — vse radi orlišтва. — Saj naša vas je bila vedno tako — napredna. — Koliko večerov je presedela Kristina za šivalnim strojem in delala društvu za — Bog povrni! Bila je vedno vesela in živahna, razigrana in zadovoljna, zlasti prva leta, ko je bila še zdrava. Rekli smo, da se smeje kot grlica. Kjer je bila ona, tam je bilo veselje. Za vsakogar je imela bodrilno in šaljivo besedo.

Kristina je bila skromno in ponižno dekle, ki je skrivalo pred drugimi vse svoje gorje in boleš.

Nekoč smo šli jagode brat tik ob italijanski meji. Vračajoč se veseli domov, smo se ustavili na mojem domu. Razdal sem bratom, sestram velik, lep šop nageljnov in vrtnic, ki sem ga bil dobil za rojstni dan. Vse sem dal, le najlepši beli nagelj sem obdržal zase v vazi. Kar vidim, da sem nehote prezrl Kristino, ki je v svoji ponižnosti stala za drugimi. Neizrečeno me je to ganilo in z veseljem sem ji dal zadnji in najlepši nagelj.

Kristino sem spoznal še kot otrok. Postala sva si iskrena prijatelja, kolikor se pač more to reči pri otrocih. Po nekem hudem nalivu sva spuščala po vodi, ki je polnila en meter globok jarek, razne paličke, papirčke in trščice, veseleč se te nenavadne plovbe. Po vodi je priplavalo lepo rdeče jabolko. Hotel sem ga prestreči in padel sem v vsej svoji nerodnosti v jarek. Kalna voda me je objela prav do vratu. Zmanjkalo mi je tal in obupno sem mahal z ročicami na vse strani. Tedaj me je Kristina prijela za roko in me potegnila h kraju. Šele ko sem se srečno izkobacal iz jarka, se je razjokalo pogumno dekletce, prijelo me za roko in oba sva jokala proti vasi.

Kristina je bila vzorno dekle, izvrstna telovadkinja in zavedna Orlica.

S svojo nežnostjo in veselostjo si je zagotovila med brati in sestrami neminljiv spomin.

Naj ji Bog stotero poplača vsa dobra dela, naj jo obilno nagradi za čednosti, ki jih je tako lepo združevala v svojem bitju! Francelj.

Našemu duhovnemu voditelju v spomin.

(† Č. g. Karel Guček.)

Kaj ne, privadil bi se grobom!
Vsak dan odpre kater se nov,
in kak trpin v sorodu z Jobom
s tujine vrne se domov!

Ti tudi si odplul pred nami
iz krajev zmot, laži, prevar —
telo spi mirno v grobni jami,
duh gori blažen bo vsekdar...

Po strmi in kameniti cesti si prispel do cilja! Dovršil si svoje poslanstvo; Tvoj duh je odplul svojemu večnemu cilju nasproti!

Vzljubilo Te je izročeno Ti ljudstvo, ljubil si ga Ti s svojo ljubečo dušo, zato se ni moglo sprijazniti z mislijo, da si nehal živeti!

Tri leta in pol si bil med nami. Tudi našemu orlištvu si dajal biserov in zakladov na življensko pot.

Pri svežem grobu, katerega pokriva zgolj zelenje in cvetje, Ti obljubljam, da bomo skrbele in čuvala te zaklade do mej našega življenja, da obrode stoteran sad.

Z veliko, duhovniško dušo, si ščitil zatirane in trpeče — polagal v mlada srca ljubezen — ljubezen do bližnjega. Sam poln ljubezni, želel si, da se tudi okoli Tebe in za Teboj v polni meri izvršuje.

Ko počivaš na Srcu božje ljubezni, prosi, da se ogrevajo naša srca za sveto in pošteno! Bodi nam tudi tam gori naš voditelj in priprošnjik pri — Večnem Bogu!

Henriette Brey - Pavla M.:

Jožef, zvesti, ben David.

(Biblična povest iz Kristusovih časov.)

(Nadaljevanje.)

Oster veter je bril po ulicah v Nazaretu. Po višinah je zapadel prvi sneg. Jožef se je vračal z dela ves preplašen domov. »Ne ustraši se, Mirjam,« je mukoma izdaval, »pravkar mi je povedal Mefibozet novico... o Mirjam, uboga Mirjam...«

Ves v skrbeh, ji je pripovedoval, da je sirijski glavkar Cyrinij napovedal, v imenu rimskega cesarja Avgusta, splošno ljudsko štetje. Vsakdo se mora vpisati v svojem rojstnem kraju. »Tudi ti moraš tja, ker si dedinja... toda ne, saj to je nemogoče! Zdaj, v decembru!... Ti se moraš varovati... in — ne moreva se vrniti, preden napoči tvoj čas!... Mirjam, takoj grem k rošu, ne rajši pojdem k rimskemu prefektu v Seforis. Saj morajo napraviti izjemo! Ti ne moreš in ne smeš hoditi. Mogoče nama dovolijo, da počakava in greva šele čez nekaj mesecev.« Nemirno je hodil po sobi.

Mirjam pa je, kot zamaknjena, obstala sredi sobe in uprla svoj pogled v nebo. »Gospod, čudovita so Tvoja pota! Ti si hotel, da je izdal rimski cesar ta ukaz! O Jožef, kaj ne vidiš, da se izpolnjujejo prerokovanja? Mar ne veš, da mora biti Mesija rojen v Betlehemu?... Velik si, Gospod, v svojih delih!«

Jožef je obstal. V Betlehemu rojen!... V Betlehemu! In tisoč misli in občutkov se je križalo v njem. Toda skrb za nežno, njemu zaupano devico je bila najglasnejša.

»Mirjam, saj ne moreš! Pot je naporna. zima je, mraz, zdaj ko ti... Oh, ubožica, kako boš to prenesla?... In kako bo mogoče prenašati meni, če boš ti toliko trpela,« je tarnal in žalosten sedel na klopi. »Tukaj, doma, bi mogli vse tako lepo pripraviti, dali bi, kar premore naša revščina, da bi Odrešenika vredno sprejeli!«

Tolažeče je položila Mirjam svojo roko na njegove rame: »Bog bo skrbel! je tvoj najljubši izrek, o Jožef! Pomiri se! Pokoriva se zapovedi gospodstva in zaupajva na Gospodovo pomoč.«

V globokem spoštovanju, je nagnil Jožef glavo in umolknil.

* * *

Čisto, zvezdnato nebo se je bočilo nad Betlehemom. Ceste so bile izpraznjene, glasovi so utihnili. Pritiskal je oster mraz in vsakdo si je bil poiskal topel kotichek.

Vsi tujci so našli streho, vsi razen dveh. Dva brezdomca — Mirjam in njen spremljevalec — sta počivala pod širokovejnatim drevesom kraj mesta. V zavetišču ni bilo prostora za nju in zaman sta ves dan iskala toplega prostorčka. Zdaj sta bila pred mestnimi vrati, pod milim nebom. Že med potjo sta mnogo trpela vsled utrujenosti in mraza in največkrat sta morala počivati na odprtem skednju.

Ko je bila stopila Mirjam raz osla, so bile njene noge otrple od mraza, utrujenosti in ježe. Nogi sta jo silno pekli, kajti po vseh klancih je hodila peš, na Jožefa oprta, da je živali olajšala pot. In potem — mučno tavanje od hiše do hiše, za košček prostora — zaman. Zraven pa je morala še tiho prenašati mnoga zasmehovanja, neljubeznivosti in surovosti ljudstva.

Popolnoma izčrpana je sedela pod drevesom. Trudno glavo je naslonila na njegovo deblo, priprla oči in ni mogla govoriti. Bolečina ji je začrtala višnjevolede sence v obraz.

Tuga za Mirjam je uničila tudi Jožefa. Grizel si je ustnice, stoječ poleg Mirjam in mislil je, da ga mora biti konec samo vsled žalosti in usmiljenja do matere božje, katero ni mogel očuvati pred trdostjo človeštva — kateri ni mogel preskrbeti niti najskromnejšega prostorčka za uro, ki je prihajala. Ali naj bo Izraelov Rešenik rojen ob cesti, kot sin popotnikov?! Bog, o Bog! Poslednjo kapljo srčne krvi bi bil dal, če bi ji mogel z njo kupiti toplo sobo ali kakšno olajšanje! Ah, kako trdno je računal na ugoden sprejem v Betlehemu. S kakšno gotovostjo je ubožico tolažil, kadar je obnemogla. Toda — kako se je zmotil! Ker je bil videti reven in ubog, ga njegovi bivši znanci in prijatelji niso hoteli poznati. In temmanj so bili pripravljene dati prenočišče Mirjam, ker bi ji morali morda kaj pomagati. Ne, ne, nadležna popotnika naj potrkata drugod! In trkala sta; toda nikjer jima niso odprli.

»Ne morem več,« je izdahnila smrtnobleda Mirjam. Njene ustnice so trepetale.

Jožef je potlačil vroče solze, ki so mu napolnile grlo. Pokleknil je poleg nje na tla, ogrnil jo s svojim plaščem in ji skušal ogreti premrli roki in nogi.

»Mirjam,« je spregovoril hripavo, »na spodnji Davidovi cesti, vem še za enega prijatelja, katerega sem preje. . . Ali bi mogla majčkeno sama tukaj počakati? Sam bom stekel tja in potem te popeljem pod siguren krov.«

»Ah, Jožef, ne trudi se več, ko je vse zaman. Samo žalili te bodo,« mu je žalostno odsvefovala.

Toda v njem se je naselilo novo upanje. »Ne, ne, ta prijatelj mi je bil vedno dober in nas ne bo odgnal. Da se ga nisem prej spomnil! Mirjam, pusti me k njemu,« je prosil.

Molče je prikimala in gledala za njim. Hudo ji je bilo radi njega. Vedela je, da gre zastonj. Kako ga bo ponovna prevara bolela! Spoznala je, da bo prišlo njeno dete na svet v najglobljem ponižanju. »O večni Bog, če je to tvoja volja, naj se zgodi! . . . O, ne jočem radi sebe, ne, rada in z ljubeznijo prenašam vse trpljenje; toda, radi tebe, moj ubogi, ljubljeni otrok! Oh, da ti tvoja mati ne more ponuditi doma? Toda Gospod, tvoja dekla sem!«

Obrisala si je solze in strepetavala v mrzlem vetru. Čutila se je otrplo od mraza. »Otrok moj,« je šepetala, »ali naj tvoja mati od mraza umrje, ko nosi tebe, ki si pravlec vse toplote?«

In glej, takoj je pričela krožiti v njej prijetna toplota in prevzelo jo je čudežno občutje upanja in moči. Hvaležno je sklenila roki in sede pričakovala Jožefa.

Opazila ga je. Prihajal je upognjen, skrušen, skoro opotekajoče. Mnogokrat se je ustavil, kot bi se bal pred njo. In videla je, kako je ob nekem grmovju pokleknil.

Srce se ji je skrčilo. »Ubogi, ubogi Jožef! Sramujè se! Kako ostra, kako grenka je zate ta ura!«

Da, Jožef se je je sramoval. Prijatelj, kateremu je bil nekdaj veliko dobrega storil, ga je hladno odklonil. Kaj zdaj? Bog v nebesih, kako bo zdaj z Mirjam? Zdelo se mu je, da mu mora srce razpočiti od neznosne bolečine. Ni se upal, vrniti se k njej. Ona je tako nežna, tako brezmočna, dobra in potrpežljiva, z vsem zadovoljna. Ona zaupa vanj, v njegovo zaščito in moč,

imenuje ga svojega »zvestega«... »Bog, o Bog, slab zaščitnik sem tvoji izvoljenki in Izraelskemu kralju. Nevreden, ničvreden hlapec, ki ne zna skrbeti za svojo kraljico! Ničesar ne morem dati Mesiju in njegovi izmučeni materi!«

V gostem grmičju, neopažen od Mirjam, kot je menil, se je vrgel na zemljo in se tam, krvavečega srca, izpovedal Bogu.

Mirjam pa je vroče molila zanj. In Jožef je kmalu vstal in nekoliko pomirjen nadaljeval pot.

Obstal je pred njo, si zakril z rokami oči. Hotel je govoriti, pa ni mogel.

Ona se je nekoliko dvignila, ga prijala za roko in ga, sočustvujoč, tolažila: »Ne bodi žalosten, Jožef. Vem, da nisi ničesar dobil... Bog je tako hotel; ukloniva se njegovi volji in potolaži se!«

»O Mirjam, da si tako zapuščena in...«

»Ne, ni radi mene, moj Jožef. Samo radi otročička mi je hudo! Da ga ljudje zatajujejo, še preden je bil rojen!... Ah, izbral si je res najrevnejšo mater in revnega rednika... Pridi, moj zvesti, ne jokaj! Sedi sem k meni. Saj trepetaj od mraza! Daj mi roki, da jih v svojih ogrejem.«

Brez volje je ubogal vse, in dopustil, da ga je Mirjam ogrevala in tolažila. Samo od časa do časa je težko vzdihnil.

»In zdaj, o Jožef, ali veš za kakšno zavetišče na odprtem polju?«

Dvignil je glavo. Rdečica mu je planila v obraz, ko je imel v mislih tako revno zatočišče.

»... Je... tam, ob pobočju hriba..., neka skalna duplina, ki...« je komaj slišno izgovarjal, »ali...«

»Torej pojdiva tja,« je mehko odločila.

»O Mirjam!« Od sramu si je z obema rokama zakril obraz.

»Pojdi, dobri Jožef, Bog je tako odločil.«

* * *

Po preteku dobre ure je Mirjam že snivala v postelji, pripravljeni iz toplih odej, katere sta prinesla seboj.

Jožef je vso noč zvesto čul pri njej — sebi ni dovolil počitka.

Ob zori je že hitel v mesto Betlehem, da tam nakupi sveže slame. Potem, ko se je Mirjam zbudila, pokrepčana, je votlino kolikor mogoče lepo pospravil, da je mogla nuditi božjemu gostu vsaj zasilno stanovanje. Za svoje bivališče pa je določil majhen, stranski prostorček.

Tega dne je šel Jožef še večkrat v mesto, da je nakupil vse potrebno, kajti Mirjam mu je bila rekla: »Danes ponoči bo rojen Rešenik človeštva.«

Jožefa je to preplašilo in vprašal je Mirjam, če sme naprositi nekaj žen, ki naj bi ji stregle.

Ona pa je odmajala z glavo in rekla: »Gospod bo skrbel; ne potrebujem pomoči. V molitvi hočeva pričakovati njegovega prihoda.«

To so bile poslednje besede, ki jih je izgovorila tega dne. Ves dan je bila popolnoma zatopljena v molitev in Jožef se je skoro ni upal pogledati. To ni bilo več navadno bitje! Zdelo se je, da gori v njeni notranjosti božja Luč, — ki se blešči skozi njen obraz in njeno nežno telo, kot skozi alabastrsko vazo — in da jo mora vsak čas prodreti.

Znočilo se je. Jožef je popravil Mirjaminso ležišče, napolnil jaslji s senom in postavil oljevo svetiljko na neko skalo. Molila sta skupaj in sicer tako iskreno in hrepeneče, kot še nikoli.

In ko se je Jožef ozrl v Mirjam, je videl, da je njen obraz vse lepši in ljubeznivejši, kot obraz serafov in opazil je, da kleči Mirjam na zemlji, kot bi bila odsotna. Tedaj je vstal ter tiho odšel k svojemu ležišču, kjer je še naprej prebil v molitvi: »Gospod, pošlji ga, kogar nameravaš poslati!« In še bolj vroča je bila njegova molitev.

Ure so minevale. Ko je slednjič dvignil oči, ga je močno prestrašil svetli sij, ki je napolnjeval vso duplino. In . . . kaj je bilo to? Pobliskava se in prhuta, kot od angeljskih peroti . . . In kakšna prijetna toplota veje v prostoru! In zrak — kako lepo je odišavljen!?

Trepetajoč, je vstal. O Jehova, ali je prišlo . . .

Nobenega glasu ni slišal. Zdelo pa se mu je, da prihajajo iz glavne votline prav rahli zvoki nebeških harf.

Ni si upal vstopiti, dokler ga Mirjam ne bi poklicala. Na prosto je šel in — tam vnovič presenečen obstal. Saj se je bila vsa narava izpremenila! Ledeni mrzaz se je popolnoma umaknil toplim, pomladanskim sapicam . . . Da, resnično — nastopila je pomlad človeštva.

Jožef je gledal. Še sinoči zamrzlo zemljo, je pokrivala preproga solnčno-zelene trave. In tisoči belih cvetov, ki so pravkar odprli svoje dehteče čaše, so, kot zvezde svetili v njej.

O noč vseh noči! O skrivnostna noč, trikrat bolj blažena, kot ona pred devetimi meseci . . .

Obrnil se je proti severu in opazil nad mestom Jeruzalemom, ki je ležalo za gorami, žarenje.

Spomnil se je. Jeruzalem praznuje danes, 25. december, praznik tempeljevega posvečenja v spomin očiščevanja templja, katerega je bil oskrnil sirijski kralj Antiohij Epiphanski, in posvečenja novega oltarja po Judu Makabejcu. Žarenje so povzročile številne luči in baklje, ki so to noč razpostavljene po vseh strehah.

Ah, da, je pomislil Jožef, z veselospevi, godbo in psalmi, se hvaležno spominjajo dneva, ko jim je poslal Jehova, po babilonskem ujetništvu, čudežnega ognja — in ne slutijo, da se mora v tej noči roditi Luč sveta, ki bo razsvetljevala temino!

Jožef bi hotel povedati temu mestu goreče besede mogočnega Izaije in kot grom bi mogel doneti njegov glas: »Vstani Jeruzalem, bodi luč! Kajti, tvoja Luč prihaja in veličastvo Gospoda izhaja preko tebe!«

Zdaj se je ozrl proti jugu, kjer so se razprostirali pašniki od Betsahurja. El Šadaj — kaj pa je bilo to? Od strahu so se mu šibila kolena. Kot bi udarilo tisoč strel, se je spustila od temnega neba proti zemlji široka, svetla cesta. Postalo je svetlo, kot podnevi. Oddaljeno petje, tisočev nebeških glasov, je polnilo ozračje. In povsod so se svetile in iskriale srebrne peroti! Vse ozračje je šepetalo. Najskrivnostnejše se je razodelo.

Ta noč je bila polna čudežev!

Utripajočega srca, po hrepenenju gnan, se je Jožef vrnil v votlino. V tem hipu, ga je Mirjam poklicala. O zdaj . . . tedaj sme . . .

Sezul si je sandale. Srce mu je razbijalo, boječe je vstopil — in kot oslepljen tupal nazaj.

Čudež za čudežem! Ves prostor je napolnjevala nepopisna svetloba, tako intenzivna, bleščeča in nadnaravna, da je v njej ugasnila vsaka luč. In v sredi te svetlobe je klečala devica Marija — na rokah je držala otročiča, od katerega je prihajala vsa ta, nevstvarjena, božanska luč.

Otročiček — — —

Jožefa je pretresel ta pogled. Ta otrok, o, to dete! Spoštovanje, občudovanje, ponižnost, pobožnost — vse naenkrat je vzplamtelo v njem. Toda, obstal je kot vkopan, dokler mu ni vlil poguma Mirjamin glas.

»Pridi Jožef, moj zvesti,« je šepetala in ga pogledala z blestečimi očmi, in poglej nebeško darilo! Moliva našega Gospoda in Boga, v podobi deteta.«

Tedaj se je vrgel na kolena pred otrokom, ki je bil tako nežen in brezmočen — pred otročkom, ki se je zaupal njemu v varstvo in ki ga hoče klicati »oče« . . .

Da, ta noč je bila polna čudežev. In čas, ki ji je sledil, je bil napolnjen s čudeži.

Angeli so poklicali pastirje in prišli so. In ti skromni možje so popadali v prah pred tem bornim otročičem, kot pred Mesijem.

Iz bližnje skale je prodril osvežujoč studenček. Vso duplino je stalno napolnjeval vonj lilij.

Ob solčnih urah, ko sta prinesla starša otroka iz votline, so pri-skakljale ovce in gazele in so polegale krog detetovih nog. Beli golobčki so igrali pred njim. In dete je gladilo zaupljive živalice in se je smehljalo. In njegove oči so odprte gledale v sonce, ne da bi se jim bleščalo.

Ko je spremil Jožef čez 40 dni mater in otroka v tempel v Jeruzalem, je slišal skrivnostipolne proroške besede Simeonove: »Prišla je luč, ki bo svetila poganom in oblagodarila svoj Izraelski rod.« Ni pa slišal temnih besed o meču, ki bo predril Mirjamino dušo, ker se je starček tedaj sklonil prav nizko k pobledeli materi in ker sta prav tedaj prišla molit nebeško dete Noema, bivša Mirjamina učiteljica in stara Hana.

Jožef se je umaknil v ozadje; toda njegovo srce je poveličevalo Njega.

Da, čudeži so si sledili! Velika zvezda je svetila nad skalnatim hlevčkom. Na kamelah so prišli, tuje oblečeni možje, kralji od vzhoda, z mogočnim spremstvom. In pokleknil so pred otrokom, k njegovim nogam so položili svoje zlate krone in prinesli so mu darov, dragocenih in pomembnih...

Jožefova duša je bila nasičena od zadovoljstva in zahval, kot svetel plašč, jo je ogrinjala blaženost.

(Nadaljevanje prih.)

Veronika:

Pogovor s solncem.

*Lojzika proso je plela,
solnce gledalo jo z néba;
oj to radovedno solnce!
spraševalo je plevico:
»Kaj žari tako ti lice
kot oblaček v lepem jutru?
Kaj tako rudé ti ustna
kot na večer zarja nežna?
Kaj so beli tvoji zobki
kakor snežec na planinah?
Zlata Lojzika, povej mi!« —*

*Vprvo se dekle nasmeje,
bolj ji zažarelo srce;
v drugo se dekle nasmeje,
bolj ji zarudijo ustna,
v tretje se dekle nasmeje,
zablesteli so ji zobki —
solncu je odgovorila:
»Lice žarno — zadovoljnost,
ustna moja tiha sreča,
zobki beli ljubo zdravje...
ose imam in — solnce, tebe —!«*

Učiteljica:

M. Kristini v spomin.

Letos pišemo mnogo posmrtnic; grobovi se odpirajo in sprejemajo vase naše najboljše...

Ni bil slučaj, da je M. Kristina, prédnica uršulinskega samostana v Škofji Loki in učiteljica nas mnogih, umrla prav na prvo nedeljo meseca maja. Saj je bila navdušena častilka presvetega Srca in Brezmadežne.

Če gledamo zdaj iz zrelega življenja nazaj v dobo naše vzgoje in našega učenja v samostanu, nam gotovo kot jasne, povsem nenavadne slike stopajo v spomin predvečeri prvih petkov v mesecu. V ospredju kip Srca Jezusovega med žarečimi lučicami, po kapeli prav tja do ozadja polmrak. V ta polmrak so dihale besede, kratki stavki, ter sezale s tiho, neznano močjo do nas, do naših src. Nič izdelanega, osnutek le, katerega je obdelala potem vsaka, kakor ji je bolj ugajalo.

Ne izliv, le kratek napotek, nič visoko letečega, nedosegljivega, vse resnično, praktično porabno za pot v življenje, za življenje samo. To so bile pobožnosti k presv. Srcu, ki jih je opravljala M. Kristina z nami dolga leta...

Gojenke smo vzele s seboj v življenje pobožnost do presv. Srca in praznovale prve petke in jih še praznujemo — neredko z velikimi žrtvami.

Ali ni bila njena smrt na prvo nedeljo plačilo za to?

Ob nedeljskih jutrih, ko smo kongreganistkinje molile male dnevnicke na dolgem koridorju pred kipom Brezmadežne, nikoli ni manjkalo M. Kristine...

V tihih nočnih urah pred prvim petkom so naše učiteljice in vzgojiteljice opravljale adoracijo pred izpostavljenim Najsvetejšim. M. Kristina je vpeljala to pobožnost za svojo hišo, ko je postala prednica...

V mladostni polovici svojega življenja je bila M. Kristina vnetá cerkvena pevka. Imela je prikupljiv sopran; duet: M. Kristina—M. Eleonora so Ljubljanci poslušali s pobožnim ugodjem.

M. Kristina je bila uršulinka z globokim poklicem in celim srcem; zato tem lažje razumemo, da je kot prednica mnogim mladim poklicanim dušam odprla dom redovne sreče. Vneta, včasih kar preveč, za povzdig redovne hiše, je bila vendar pripravljena za vse žrtve, ki jih nalaga redovni poklic in jih je tudi pri našala z velikim srcem.

M. Kristina je bila rojena učiteljica z izrednimi učiteljskimi vrlinami. Razen mature je napravila vse izkušnje z odličnim uspehom (2. in 3. izpit in iz francoščine). Težišče je bil njen jezikovni talent. Govorila in pisala ter poučevala je slovenščino, nemščino, francoščino, italijanščino, angleščino tako izvrstno, da si tujec ni mogel napraviti pravilne sodbe, h kateri narodnosti pripada. Imela je izreden dar govora; tako lepo in gladko ji je tekla govorica; tudi če ni bila pripravljena, je hitro pregledala situacijo in govorila k stvari, kakor da je že izdavno vpeljana vanjo.

Ko gledamo nazaj iz svojega poklica, se moramo le čuditi, kako lahko metodo je uporabljala pri pouku, kako prijeten učni ton, koliko živahnost pri razlagi in koliko povsem samonikle iznajdljivosti. Vse to ji je pomagalo do najlepših učnih uspehov.

Kot dolgoletna ravnateljica je bila izredno skrbna za mladi učiteljski naraščaj. Rada je pomagala s ponovno razlago, slabotne je varovala pred opešanjem, vse bodrila s priznanjem, pa tudi z grajo ni štedila, kadar je bilo treba. Osupnil nas je često njen način pri graji, a vse smo vedele, da je to le mimoidoča nevihta, ki ji sledi tem vedrejša nebo.

Tedaj nismo spoznale, a zdaj vemo, da je bila v vseh ozirih velikopotezna in da za malenkosti ni imela zanimanja. Prav zato je bila modernemu šolstvu zelo dostopna; brez posebnih težav mu je znala utreti pot. Njena zasluga je bila, da je učiteljske dobilo pravico javnosti, da je bila ustanovljena gospodinjska šola in izpopolnjene vse uršulinske šole.

Ko smo čez leta prihajale nazaj k duhovnim vajam, smo jo tudi tu imele priliko opazovati, s kako vnemo je skrbela, da smo se dobro počutile.

Marsikaj bi se še dalo povedati, a ni treba podajati celotne slike naše velike in vzorne učiteljice. Te vrstice naj veljajo samo njenemu spominu, njeno sliko pa si lahko same izpopolnimo z onimi dejstvi, s katerimi je vsakteri izmed nas pripomogla do učiteljskega poklica.

Ko smo po maturi odhajale v življenje, je bila M. Kristinina beseda najbolj učinkovita: »Kadar se vam bo zdelo, da ste v svetu osamljene, se spomnite na to, da tu v samostanu vsak dan molimo za vas!«

Na lepem škofjeloškem pokopališču smo jo položili v grob. Take zadnje poti nimajo navadni ljudje. Časteče spremstvo je znak spoštovanja veliki slovenski ženi, tihi srčni spomin pa znak hvaležnosti sto in sto njenih učenk.

Preko vseh ovir . . .

(Izza mladih let.)

(Nadaljevanje.)

Z obraza ji je bilo videti popolno in hladno mirnost in nobena poteza ni niti najmanj razodevala viharja, ki ji je besnel v duši.

»Ali ste milostiva, že dolgo proč z doma?« je vprašal domači sin tja na srečo, da s čimerkoli premosti molk, ki je nastal po Rozinem nepričakovanem odgovoru.

»Da, že zelo dolgo!« je odgovorila Roza in v njej je vstala povsem ženska zahteva popraviti, kar je s svojim premišljeno hladnim odgovorom zakrivila. Zato je pristavila, napol k Vladimirju obrnjena z lahnim nasmehom: »Dolga doba, kaj-ne? Ni čuda, če se marsikaj pozabi.«

»Gotovo, gospodična! In bil sem pač neskromen, da sem pričakoval nasprotno.« Neka trpkost se je čutila iz teh besed, dasi naj bi bile šaljivo izzvenele. — Vendar, kako neopravičen je bil v svoji zahtevi! Kako resno je nekoč zahteval, naj ga pozabi in zdaj ji je zameril, da je to hotela. — Mnogo truda jo je stalo, da je ostala mirna.

Domači sin, nadporočnik, je z večim pogledom motril prijatelja. Prav lahko je videl, da Vladimirja jezi, ker mlada Mlinarjeva hči noče ničesar vedeti o nekdanjem poznanstvu. — Sploh pa, kakšno dekle, ta mlinarica, in vendar dama skozi in skozi; tako si je moral pritrditi, četudi so bile njegove zahteve v tem oziru kaj visoke. Zanimalo ga je, če misli Roza posvetiti se gledališču, kar bi bilo pri njenih zmožnostih nekaj povsem umevnega.

»Ne, gospod nadporočnik, tako visoko ne stavim svojih načrtov. Petja sem se naučila kar tako — za nedelje. Za delavnike pa me čaka drug poklic: studiram na tehniki, da prevzamem nekoč vodstvo domačega podjetja. Oče nima sina, nadomeščati mu ga moram.«

Začuden jo je pogledal; očitvidno ni razumel, čemu bi bil za vodstvo mlina tehnični studij potreben.

Nasmešek je zaigral Rozi krog ust, ko je govorila o veliki nalogi, ki jo čaka. Nadporočnik jo je poslušal z resničnim začudenjem in občudovanjem, četudi ni mogel razumeti, da to dekle, ki ji je odprta pot do vseh časti pravih umetnikov, studira zato, da bo delala nekoč v pusti vsakdanjosti. Seveda, temu je pač krivo kmetško pokolenje. Škoda, da ni vsaj meščanka! Kljub tej zadnji ugotovitvi se je ves večer posvetil lepi pevki.

Rozi se to ni zdela nikaka odlika; ponosna je postala Mlinarjeva Rožica in prav nič posebnega se ji ni zdelo to, da se je nekoč igrala z graščakovim sinom.

Seveda so vsi udeleženci te dobrodelne prireditve opazili, kako živahno se zabava domači sin s pevko, a to se jim ni čudno zdelo; saj je bila prvič gost na njegovem domu in je to pozornost tudi res zaslužila. Manj zadovoljen je bil ob tem dejstvu Vladimir. Vedno iznova mu je uhajal pogled proti lepi postavi v preprosti beli obleki. In vedno iznova je čutil nekako osebno krivico, da Roza nima ne lepega pogleda, ne prijazne besede zanj in se ji niti ne zdi vredno, da bi opazila njegovo prisotnost. Vse to ji je zameril mnogo bolj, kakor si je priznal in ni bil samo razžaljen ponos, ki je glodal v njem. Nekaj novega se je pojavilo v njem, neko čudno čuvstvo, ki mu je bilo povsem novo. Ni si bil v svesti, kaj je to, a tiha zadovoljnost ga je navdajala, četudi ni vedel, zakaj.

Ali ga je Roza res povsem pozabila? Saj on tudi ni mislil nanjo, a vendar je slika za sliko vstajala pred njim iz srečnih otroških let tako jasno in

razločno, kakor da ni med tedaj in sedaj dolgo desetletje, ampak kakor da se niti za en dan ni oddaljil iz mirne dolinice v lepi Gorenjski. Ali so v Rozini duši res zatemneli vsi spomini na otroška leta? Da bi vsaj to vedel! Pa saj je pred par minutami sama priznala! Čudno, da ga je tako zbolel kratki stavek: »Ne, gospod grof, se ne spominjam!«

Nevzdržno hrepenenje ga je vedno iznova sililo v njeno bližino, da bi govoril z njo o skupnem domu. Morebiti se bo potem spomnila? Ni vedel, česa naj od tega pričakuje, a vendar je hrepenel po tem in se niti ni hotel ostreti tega hrepenenja.

Toda ves večer je bila Roza vseskozi v razgovoru z drugimi; ko je odhajala, jo je spremljal profesor; samo lahek sklon glave in »Lahko noč«, kar pa je veljalo vsem, ne samo njemu . . .

* * *

Lep dan je bil danes! Moj prvi javni nastop v zelo odlični družbi. — Kako čudno me je prevzela zadnja pesem . . . In vendar nečem in ne smem popustiti! — Pozabiti hočem tudi, da je bil med poslušalci nekdo, ki ga ne smem in nočem več poznati. To mi narekuje moj ponos.

Teh par stavkov je še napisala Roza v svoj dnevnik, potem pa je legla k počitku. Zaspati dolgo ni mogla. Vsaka misel pa, ki je nehote tipala v preteklost, je končala: nečem, ne morem, ne smem. — V takem razpoloženju trdo vsakdanje delo ni bilo prav nič nenavadnega.

Dolge ure je v prihodnjih dneh hodeval Vladimir po mestnih cestah, ulicah in trgih z mislijo, da sreča Roza. A zaman. Potem se je domislil, da studira na tehnik; zato je omejil svoje iskanje samo na najbližje ulice tega poslopja, dva, tri dni zaman. Četrty dan pa je stopila iz široke veže v spremstvu več dijakov in dijakinj, ki so se na bližnjem voglu razšli na vse strani. Roza je odšla v spremstvu velikega, močnega dijaka v živahnem razgovoru; toda Vladimir je z zadoščenjem opazil, da sta se na bližnjem trgu razšla vsak v svojo smer.

V prekotnici je Vladimir premeril trg in ji je prišel ravno naproti. Desnico je dvignil v pozdrav in prav tedaj ga je Roza opazila. Za trenutek se je zdelo, da ji je preko obraza preletel strah, a že se je imela v oblasti; vljudno je odzdravila in že je bila mimo njega.

Vladimir ni upal za njo; bal se je, da bi je ne razžalil in ne pokvaril še ono trohico dobrega mnenja, ki ga je — morebiti — imela zdaj Roza o njem. Tolažil se je s prihodnjim dnevom, res jo je pričakoval na istem mestu, a zopet je odšla mimo samo s tihim odzdravom. Več dni je bilo tako, le s tem razločkom, da ji je bilo potem, ko je videla, da jo namenoma pričakuje, nevoljo razbrati z obraza. To ga je vnovič osupnilo; želja, govoriti z njo je bila z vsakim dnevom močnejša. Ni se mogel več premagati; pisal ji je in prosil za dovoljenje, da bi smel ob prvi priliki z njo govoriti.

V Rozi je zagorelo, ko je odprla in prebrala pismo. Vedela je, da pride do tega, saj je pri vsakem srečanju videla, da to želi. — Vse pa se je uprlo v njej, ko se je spomnila na Vladimirjevo prejšnje ravnanje. Kako si le upa približati se? Ali je pozabil, da je Mlinarjeva Roza in on grof Potoški, ki vendar ne sme občevati z njo? — — — Tako je pač pisal tedaj in tako ponižanje grize vedno in zmiraj! Ona nima z oholim grajščakom pač nobene skupnosti; njen ponos tega ne dopušča.

Ko je drugi dan videla visoko postavo v rjavem častniškem plašču prihajati, ji je obraz privzel one mrzle in nedostopne poteze, ki so imele — komilitoni so rekli tako — isti učinek, kot curek mrzle vode. Vladimir je imel

najbrž tudi ta občutek, vendar je bil trdno odločen, da jo nagovori. Več kot zavrnuti ga ne more; morebiti ga bo potem opustila ta nevzdržna želja.

In res: hodil je ob njeni strani, kakor si je že stokrat predstavljal in sanjal! Kako je prišlo? Roza si ni mogla in ni hotela dati odgovora. Ko pa je videla Vladimirjev vprašujoči pogled, ni mogla mimo samo s tihim poklonom; rekla je z mrzlim nasmeškom: »Vi želite govoriti z menoj, gospod? No, ker sva, kakor ste se menda zadnjič domislili, stara znanca, vam te želje nečem odreči.«

Vročje je zažarelo v njegovih očeh in glas se mu je tresel, ko je rekel: »Kako naj se zahvalim, milostiva, da to dovolite? Ne morete si misliti, kako sem hrepenel po tej uri, odkar sem vas pri zadnji prireditvi prepoznal. Tisoč slik in nežnih dogodkov, ki sem mislil, da sem jih davno pozabil, je vnovič oživel. Zdi se mi, da se me je polotilo domotožje. Ali se mi morebiti zato smežete?«

»Ne; kajti domotožje dobro poznam in vem, kako boli in peče.«

Skozi njen glas je proniknilo nekaj, da je posluhnil. Skoro boječe je vprašal: »In vendar ste tako dolgo izostala zdoma?«

Njen lepi obraz se je v hipu izpremenil; skoro sovražen izraz je bil na njem in trdota je zvenela iz glasu, ko je odvrnila: »In vendar sem tako dolgo izostala zdoma.« Nato ga je, dalje govoreč, pogledala: »V mojih otroških letih ste me poznali; povejte, ali sem bila trmast in togoten otrok?«

Ni vedel, kaj namerava s tem vprašanjem, a je hitel odgovarjati: »O ne; Mlinarjeva Roza je bila ljubezniv, prisrčen otrok; vsa polna solnca in nikoli ni bila trmasta!«

»Potem sem se pa pač zelo izpremenila. Ali morda veste, kaj je temu vzrok?«

Z zagonetnim izrazom so gledale črne oči v njegov obraz, potem se je trdo zasmejala: »Ni treba odgovarjati na to vprašanje, saj vidim, da mi ne morete odgovoriti! Povejte mi rajši, kako ste me spoznali zopet po dolgih letih! In še celo mojega imena se spominjate: Mlinarjeva Roza. Da, to sem bila in sem še, četudi me nihče več tako ne imenuje.«

»Imena sem se domislil, četudi vas kot deček nikoli nisem tako imenoval, ampak vedno le — Rožica.«

Rdečica je zaplala Rozi v lica, ko je izgovoril njeno ime; opazil je to in nadaljeval: »Ko sem vas videl in slišal zadnjič, sem bil takoj prepričan: To je Rožica, s katero sva se pred leti igrala. Po čem sem vas spoznal? Po vašem glasu, ki je bil prav tako čist in sladak že tedaj, ko sem vas prosil: Rožica poj! In vi ste pela vse pesmi, ki ste jih znala.«

Njegov pogled je iskal njenega; a Roza je zrla naravnost predse, s trdimi potezami krog ust.

»Morebiti je bilo res tako, kot pravite; rahlo se spominjam, ko mi pripovedujete. Škoda, da ne bova imela več prilike govoriti o tem, ker že prihodnje dni odpotujem.«

»Gospodična, vi odpotujete?« Razočaranje se je slišalo iz vprašanja.

»Da,« je odgovorila Roza in iz njenega glasu je zvenela taka gotovost, kakor da govori o že davno nameravani poti, ne pa o hipnem sklepu, »s koncem semestra je konec mojih studij; kar mi še manjka, se praktično priučim doma v mlinu.«

»O, potem pač smem reči: na svidenje; toletni dopust mislim preživeti na gradu, ker stari oče nujno želi mojega prihoda. Ali bom tako srečen, da vas lahko pozdravim na domu?«

»Zakaj ne? Grad in mlin sta pač v neposredni sosesčini. — A tu je moje stanovanje.« S hladno vljudnostjo mu je podala roko.

»Na svidenje poleti!« je zaklical za njo, ko je odšla skozi vrt v vilo.

Vladimir Potoški je zamišljen odšel nazaj proti mestu. — Poleti! — Domišljija mu je slikala sliko za sliko. Videl se je z Rozo kot nekdanj roko v roki v domačem gozdu in po travnikih in preko obraza mu je šinil sanjav, pričakujoč smehljaj, ki je zabrisal marsikatero jedko zarezo, ki mu jo je zarisalo življenje.

Ono neznano občutje, ki je prišlo vanj in mu je kazalo življenje prazno in brez vsake vsebine, se ga je zopet polastilo in to pot določneje kot kdaj prej. Že od takrat ga ni povsem zapustilo, ko je Roza govorila nadporočniku R. o svoji nalogi, ki jo čaka doma: ponosno delo, ki da življenju pravo vsebino. Kaj je trohica njegovega dela v primeri s tem? Veselje do vojaškega poklica, kje je ostalo? Vse tako lahko izvedljivo in tako lahko dosegljivo. In to se mu je zdelo čisto prav. Čemu se truditi? Napreduješ tudi tako, saj zato si grof Potoški.

In sramoval se je, da si on, mož, vse uredi tako lagodno, dočim Roza z vso resnobo stopa v delo, resnično delo. Tudi njega čaka delo, a za to mu je bilo doslej malo mar. Stari oče že tako dolgo želi, da bi prevzel gospodarstvo, ker si želi miru; toda on, Vladimir, se je malo menil za to. Da bi se zakopal v samoto, oral in sejal, to so pač žalostni izgledi; še bolj žalostno, da bo do tega itak moralo priti!

Zdaj pa je slišal, da se Roza vrne domov; zdi se mu, da tudi on ne bo več dolgo ostal v tujini.

V nekaki opojnosti je Vladimir preživel prihodnje dni in tedne. Če bi se bil spomnil na pismo, ki ga je kot polodrasli deček pisal Rozi, bi mu morebiti smeli upi ne bili toli predrzni. A ta spomin je molčal, prav tako tudi oni na poslovilni prizor pod cvetočim trnom; morebiti zato, ker je takoj nato doživel toliko novega, morebiti tudi, ker je v mladostni lahkomiselnosti hotel to pozabiti.

Z nestrpnostjo je pričakoval poletja, ko naj bi se sešel s svojo tovarišico iz mladih let. Da bi se moglo tudi drugače zgoditi, na to ni mislil. Življenje mu ni doslej ničesar odreklo, tudi to željo mu mora uresničiti!

* * *

Doma! — Še čakaš dela mojih rok, domek moj? Vsega, vsega te preuredim, povečam, polepšam. O, kako lep in velik boš! — Mamica, da Te ni!

V potoški dolini je bila pomlad, pomlad kakor tedaj, ko se je poslavljaj Vladimir. Dvanajst let je od tedaj preteklo in vsa ta doba je pustila na mlinu in okolici svoje sledi. Vsi načrti, o katerih je inženier Helmar nekdanj govoril, so že davno resnični in mlinar Komar je res postal stvaritelj nove bodočnosti svoji domačiji. Ponosen je bil na svoje delo in to po pravici. Nad tristo delavcev in delavk je bilo zaposlenih v njegovih podjetjih; veseli so bili, da so v bližini doma našli delo in kruh. Za priseljene delavce je v bližini postavil lične hišice, za dve in dve družini. Nekoliko v stran se dviga enonadstropna vila sredi skrbno urejenega vrta. Tu stanuje ravnatelj lesne industrije in višje v gozdu ležečih žag. Vodstvo mlina in elektrarne pa ne da mlinar nikomur iz rok.

Odkar je Roza doma se delita z očetom v delu, ki ga je za oba dovolj. Čim dalje sta skupaj, tem ponosnejši je na svojo hčer. Prav nič ne obžaluje, da jo je dal v tujino, četudi jo je pogosto zelo pogrešal. Kar je nekdanj samo želel, to se zdaj uresničuje: Roza je vreden njegov naslednik; na njo se lahko zanese.

Mnogo se je naučila in zdaj previdno in preudarno uporablja svojo učenost. V vseh podjetjih so v rabi stroji najnovejših sestavov, ki jih je Roza povestni preizkušnji očetu nasvetovala.

Neutrudno in neugnana je vedno pri delu, ki ga vrši tako vestno, kakor da ni na božjem svetu nič drugega zanj, kot poslovne knjige, stroji in motorji. Vsak dan presedi več ur v mali pisarni, računa in piše, dočim ji veliki motor tam zraven udarja takt k njenemu pisanju. Nato hodi po vseh prostorih mlina, daje navodila in naročila, ki sta jih z očetom prej dogovorila. Vse to dela mirno in dobrohotno in prav s tem si je že davno pridobila srca vseh zaposlenih. Spočetka so jo gledali nezaupno, kmalu se je vsa boječa nezaupljivost spremenila v resnično vdanost in ljubezen. Odkar Roza nadzira delo v mlinu, je vsakdo na svojem mestu, vsi se boje resnega, očitajočega pogleda velikih, temnih dekliških oči, ki bolj kaznuje kot še tako hude besede.

(Dalje prih.)

Francka Zupančič:

Breza na Telovo.

Tam daleč zunaj mesta, kjer ni več človeškega bivališča in kjer rdi poleti gaj vrsja, tam je rasla mlada breza. Lepa in ponosna se je zibala kakor živahno dete v vetercu semtertja in smelo zrla proti nebu, ki se je obokovalo nad njo. Zrla je podnevi za bežečimi oblaki in štela pončiči srebrne zvezdice, ki jih je čuvala luna.

Ko se je zbudila v jutru, ji je rosa že umila deblo, ki je bilo belo kakor lepo oblačilce. Veter ji je česal zelene lase, gladko in brez boleti. Dež ji je gasil žejo in napajal korenine. Solnce pa jo je objemalo tako toplo in presrčno kot objema mati svoje dete.

Poleg breze je rasla stara, obširna, temnozeleno smreka, ki je navdajala s strahom mlado brezo. Ako je v mraku šuštel veter v njenih vejah in bučal v njenem vrhu kakor buče orgle, je brezica trepetala s svojimi lističi, se stiskala tiho, tiho kakor dete, ki mu stara mati pripoveduje pravljice.

In smreka je pripovedovala o svojih smrečicah v gozdu, ki jih je vsako leto pozivalo božje dete v svet. Tamkaj so izpolnile sanje in želje tolikih otročičev, bedele ob betlehemskem hlevčku, zrlle Marijo, Jožefa, Dete in sv. Tri kralje z Jutrovega. Slišale so spev krilatcev na nebeskih poljanah, slajši in lepši od ptičjega speva v loki: »Aleluja, mir ljudem na zemlji!« Potem so prižgale smrečice žive svečice, ko so držale v rokah in so svetile ljubemu Jezušku, ki je prišel na svet. Srčece jim je bilo radostno, ker videle in slutile so v njem Stvarnika dreves, cvetic, živali in ljudi, ki je vsemu stvarstvu neskončno dober.

Brezi pa je bilo tesno pri srcu in bila bi rada smreka in služila Jezušku. Ko je šepetala svojo večerno molitev, so ji trepetali vsi lističi, a ni bilo vetra. Po njenem belem deblu so polzele svetle solze, a ni deževalo. In šepetala je z globoko sklonjenimi vejami komaj slišno: »Ljubi Stvarnik, pusti me priti k Tebi in če tudi mi je na poti umreti!«

Božič je že davno minul in rože so zopet cvetele na grmeh. A Jezušček usliši lahko vse prošnje, ako mu ugajajo. — Ko se je zunaj komaj daniilo, je pridrdral po cesti voz navzgor. Poleg je stopal voznik s sekuro na rami. Blížal se je naravnost brezi in jo posekal z enim samim udarcem, da je prestrašena padla kakor mrtva na tla. In ko se je zopet zavedla, se je domislila vsega, kar se je zgodilo. Toda kakor se je vzdigala in ozirala, gozda in gaja in nebesnega oboka ni več videla. Bila je v mestu in zrla same visoke, zidane hiše, eno poleg druge. Tožiti se ji je začelo kakor otroku, ki se je zgubil od matere. Toda ni imela mnogo časa vdajati se boleti. Začula je čudno oznanjenje nad mestom, lepše kot šuštenje listja v gozdu: »Aleluja! Slavljen bodi, ki pride v imenu Gospodovem!«

Strehe so poslušale, dimniki so ustavljali sapo, duri in okna so se otvarjala in videti so bili oltarčki s svetimi podobami in gorečimi svečami. In zvo-

nilo je, zvonilo tako mogočno, da so se tresli zvoniki in da je bilo čuti lahko v nebesa. Breza je trepetala spoštovanja in svete radosti. Njeni listi so ne-slišno peli: »Aleluja!« Stvarnik jo je pozval in ž njo vred še mnogo sosestric iz gaja, da so mu smele krasiti cesto. Kakor sestre redovnice so držale raz-prostrte roke vej in čakale. Prišel je v procesiji, ne v jaslih, ne, ampak v monštranci, vsi biserni in zlati, ki so mu jo darovali modri z Jutrovega. Angelci so stopicali pred njim, z zlatimi kodri in lahкими čreveljčki. Nosili so cvetke v košaricah in trde lilije v rokah. Pestre zastave so vihrale v zraku in dim kadila se je slovesno vzdigal kvišku. Možje in žene so šli v parih, tolika množica mož in žená, učenih, dobrih, kot da bi bila sam Jožef in Marija. In ko je Gospod šel mimo in blagoslavljal, so zvonili zvončki v otroških ročicah in doneli in vsi angelci, otroci, možje, žene, strehe, duri, oltarji: »Aleluja!« ... »Slavljen!« ...

Breza je presrečna zaprla oči, se klonila niže, niže, nizko in šepetala: »Amen!« ...

Naslednji dan so prihajali otroci po cesti in ji trgali vejice. Breza niti čutila ni. Nagnila se je v stran in spala in sanjala o Stvarniku, ki pusti tudi drevesa k sebi priti.

ROŽNI DOM

Francka G.:

Pismo bratu-vojaku.

Dragi brat!

Vselej, kadar ti pišem, sem nekako v zadregi: ali naj poročam o domu in o naši zemlji, katera je ravno sedaj tako lepa; ali pa — da ne bom vzbujala domotožja — naj o vsem tem kar molčim? Zdi se mi, da bi bilo tebi še veliko hujše, ako bi od doma zvedel le malo novic. Sicer pa: krepek fant si, moj bratec, in kraljevi vojak; prepričana sem, da si mislil resno, ko si ob slovesu obljubljal mami: »Nikdar, tudi ob težkih urah ne bom klonil in tožil in s svojim vedenjem hočem pokazati, da smo Slovenci pogumni, veseli ljudje.«

Zatorej korajžo! Dan mine hitro, tudi teden, še mesec ni dolg. Še dobro leto, potem bova v pismih štela dneve, kdaj se vidimo. Nič ne tajim: tudi doma te pogrešamo. Krompir smo že okopali, ker imamo vsak dan kakšno dninarico. Bolj me skrbi, kako bo ob košnji; smili se mi oče, ki mora biti letos od jutra do noči na nogah in nima nobenega možaka, da bi mu pomagal. Dekleta že delamo, kolikor moremo in znamo; vendar se bojim, če bo drug mesec od ajdovi setvi oče zdržal.

Bojim se, da me boš okregal. Samo pokramljati sem menila s teboj in ti pripravi veselo urico, sedaj pa kar tožim. Upam, da me razumeš. Ako bi doma tožila in vzdihovala, kako bomo delali, bi še drugim jemala pogum; imam torej samo tebe, kateremu morem kaj potožiti. Prav zato mi oprosti!

Naši sosedje so letos kaj podjetni. Jer-nač je vzdignil hišo za eno nadstropje; Gorjanc je predelil vežo in iz enega predelka naredil kuhinjo, v katero je postavil štedilnik. Še jaz sem vesela z njegovo ženo Manico; namesto obokane veže, ki je bila temna in pozimi tako mrzla, ima sedaj svetlo in snažno kuhinjo. Ti poznaš moje navdušenje za snažne domove! Poglej, pa je spet en rožni dom več v naši vasi!

Še nekaj bi ti danes povedala, moj brat, pa ne vem, kako bi začela. — Tri mesece si že od doma, pa te ne moremo pozabiti. Ni samo to, da smo s teboj zgubili zvestega člana naše družine in dobrega delavca, katerega pogrešamo sedaj ob največjem delu. Še vse nekaj drugega me teži. — Ne smeji se mi, če ti hočem pridigovati jaz, ki sem manjša in šibkejša od tebe! Poglej: tolikokrat slišim o skušnjavah in težavah, s katerimi se morate boriti fantje po vojašnicah; pa odslužene vojake poznam, bivše mladostne tovariše, ki se niti vpricho dekliske družčine ne sramujejo govoriti umazano. Pravijo, da jih je skvarila vojašnica ...

Bratec, kaj bi počela, ako bi se ti poravnal tak! Ali bi ti še upal pred oči naše mame? Ob trenutkih, ko premišljuješ kaj takega in se bojim zate, se mi zdiš tam v tujini tako majhen in tako potreben pomoči. Zdi se mi, da bi morala biti ob tebi in ti pomagati. Oh, kako sem neumna! Ne morem ti pomagati, ker sem sama prešibka...

Ali boš poslušal, da še nekaj povem? Junij je sedaj; v naši sobi je spet okrašen kip Jezusovega srca, Kralja naše družine. Saj se spomniš: pred dvema letoma smo se Mu popolnoma posvetili mi vsi, tudi ti. In ker te imam rada, ti danes povem: večer za večerom prosim božje Srce, naj ohrani zase vse Njemu posvečene, posebno one, katere mu hudobni svet hoče iztrgati. Da bomo čez dve leti spet polnoštevilo zbrani ob Njegovem prestolu in Mu bomo skupno za vekomaj prisegli zvestobo! Brat moj, ali ne bo lepo tisti čas?

Upam, da se tistih dni prav tako veselíš, kakor

Francka.

OD SRCA DO SRCA

Pomenki z gospo Selmo.

Odgovori na pisma.

Bela križarka. Če si zvedela tako, potem moraš pač tako hoditi, kakor se je pokazalo iz razmer, ki si jih tam povedala. Ali greš večkrat tja? Zdi se mi, da samo od enkratnega pota tja nimaš dovolj koristi in morebiti tudi ne pravega razumevanja; zato pojdi večkrat! — Glede izpremembe službe pa anonciraj v Slovenca in Slov. Gospodarja! Mislim, da Ti ne bo težko dobiti primerne službe, kjer se boš bolje počutila kot pa tu. — Piši zopet kaj!

Najmanjša. Zdi se mi, da si Ti že tretja s to značko, pa upam, da se boste že razumele. Tvoje dolgo pismo je en sam krik bolečega srca. Dobro Te razumem, da Ti je hudo, razumem tudi, da nisi mogla drugače storiti, kot si, razumem tudi, da bi zdaj rada popravila. Prav je, da si mu obljubila, da počakaš nanj, dokler se ne vrne. Zdi se mi, da ga bo ta zavest obvarovala marsikaterih prestopkov in mnogih nevarnosti, ki jim je izpostavljen. Piši mu pogosto, pošlji mu, če moreš, dobrega čtiva, poročaj mu stalno novice zdoma, da ga ne spelje in ne odtuji slaba družina. Seveda pa tudi moli zanj, da ga ne zadene kakšna nesreča. Po svojem bra-

tu mu naroči knjižico »Besede življenja«, da ne bo popolnoma brez duhovne tolažbe. Dolej — si lahko brez skrbi — nisi storila nič napačnega. Če Bog tako hoče, — včasih hoče biti zelo proščen — bosta čez leta oba še lahko srečna. Če želiš še kaj, pa kar brez skrbi piši! — Seveda »Mala« si tudi lahko. Upam pa, da Ti na obe pismi današnji odgovor zaodšča. Lepa hvala za velikonočne pozdrave!

Wislava. Zelo sem vesela, da so Ti duhovne vaje toliko koristile. Le sklenite zdaj, da jih boste vsako leto imele! Prav je, da si zdaj prišla tudi do pravega spoznanja v drugih rečeh. Kadar imaš kaj časa, pa mi zopet piši! Saj ob nedeljah boš bolj prosta.

Vstajenje. Tvoje pismo je prišlo 3. aprila, ko so rokopisi za majsko številko že v tiskarni; zato Tvoj majniški spis ni prišel več v poštev. Ali si imela leta 1924. že naročeno »Vigred«? Tam notri je zelo lepa povest »Njena moč«. Prečitaj jo, pa boš marsikaj razumela! — Težave so v Tvojem razdvojenem slučaju in ne morem Ti točno svetovati, ker ne poznam pobleže obeh duš. Rečem le: ljubezen ni igrakanje, ne kopa lepih besed, ne vzplamenela čutnost, ampak tihi božji dar dvema srcema, ki sta ustvarjeni drugo za drugo. — Če moreš, mi določneje piši, podaj resnična dejstva (kakor so zdaj), brez visokoletečih besed in se bova lažje razumeli! In kmalu! Zelo dvomim, da bi me bila videla na akademiji. Kroj je pač kroju podoban; misliš, da ne?

Jezerski zvonček. Žalostne reči pišeš iz Tvojega kraja. Videla sem že več takih stvari, a da je vse to res, nisem mogla verjeti. Upam vendar, da Ve druge držite skupaj in stremite za tem, da ostanete dobre. Posvetujte se tudi med seboj in Vašim vnetim g. dušnim pastirjem, kako bi se dalo žalostnim razmeram odpomoči. Potem pa mi zopet piši; morebiti se bo vendar dalo kaj storiti. O prireditvi sem čitala; lepo je moralo biti! — Kaj, ko bi se za pomoč obrnile tudi na Orliško zvezo, morda ona izsledila kako pomoč? Iskrene pozdrave Tebi in vsem, ki se ob nedeljah zbirate v dvorani!

Solana, Tilka, Zinka i. dr. Prav srčna Vam hvala za velikonočna in godovna voščila! Oglasite se obširneje!

Podoba 12. Glej, draga, in preizkusi še sama, če si teh razmer res Ti in samo Ti kriva! Kolikor je Tvoje krivde, vso stran in potruji se, da nikdar in nikoli tudi z najmanjšim povodom Ti ne izzoveš kakršnekoli nezadovoljnosti. Teško delo je to in morebiti boš še'e zdaj, ko se boš resno trudila, spoznala, da je tudi kaj Tvoje krivde. — Sicer pa je četrta božja zapoved tako lepa, edina, ki ji je Bog že na tem svetu obljubil plačilo! — Kmalu mi zopet piši, da vem, če si tudi kaj svoje krivde našla. Da pa tam v enem samem trenutku nisi našla pravega razumevanja, je pa prav lahko. To naj Te ne moti! Piši!

Na razpotju. Prav, da si prišla. Razpravljamo tu čisto osebne zadeve, ki pa lahko

tudi drugim koristijo. — Zadevi, o kateri pišeš, se ne da odgovoriti kar z da ali ne. Zdi se mi pa, če čutiš veselje in poklic do zakonskega stanu in če to po treznem preudarku in pristrčni molitvi za razsvetljenje spoznaš za svoj življenski poklic, Te ne vežejo nobene dolžnosti do brata in doma. Prav, da si se pomenila tudi s starši. Obrni se še tudi na brata in mu povej, kakor si meni. On, ki bolje pozna razmere kot pa jaz, Ti bo še boljše svetoval. Nič se ne boj! Če Bog da, bo vse prav! Sporoči mi, kako bo!

Oleandra. Dobrodošla! Ne, tako hudo pa vendar ni! Le ne slikaj si življenja hujšega kot je! Razočaranje je res nekaj hudega, a kakor vidim, si že vse to premagala. — Ne razumem Te pa, ko praviš, da ljubiš in jaz naj Ti povem, če smeš. Vidiš, za tak določen odgovor mi moraš pa že nekoliko več napisati, da morem presoditi. Zdi se mi, da bi ne mogla ljubiti nekoga, ki verjame drugi, kar mu pripoveduje o meni. Kje je zaupanje, ono brezmejno zaupanje srca srcu, ki je prvi pogoj resnični ljubezni? — Morebiti ne razumem prav Tvojega pisma; zato piši določneje!

Cvetana. Večkrat si že gotovo slišala, da noben mojster ne pade iz nebes; to se pravi: vse se je treba učiti, v vsem izpopolnjevati. Kdor pravi, da tega, kar je kaj kdaj napisal, ne more popraviti in opiliti, je velem, ki jih imamo pa Slovenci komaj vsako stoletje enega, ali pa je tako ohol, da se smatra za nepogrešljivega, ali tako zaljubljen vase, da vidi le svojo luč, sence pa ne. Naglica pri nobenem delu ni pridna, torej tudi ne pri duševnem delu! — Oceno svoje pošiljatve najdeš v uredniškem kotičku. — Za izpit sem molila. Ali je bil morebiti zato tako dober? Cestitam! — Oglasi se zopet in pošlji še kaj! Lep pozdrav!

Ivanka. V 4. štev. bil odgovor za Te, druge pošte razen dopisnice 7. 4. nisem prejela od Tebe. Ali se Ti ne zdi, da pišeš rajše vse te stvari v pismo, da ne more vsak čitati? Od hudega in od nesreč pišeš; drugič moraš bolj natanko povedati. — Posamezne priloge so nekoliko dražje; cene izveš pri upravi Vigredi. Piši kmalu zopet!

Lipov cvet. Prav, da se zanimaš za vzgojeslovje in si se resno zavzela za vzgojo. Morebiti boš pozneje še tudi in še bolj rabila. — Zakaj si bila na robu prepada? Tega pa res ne razumem. Pojasni mi to in piši kaj več!

Cvetka. O, seveda; vsa pisma mojih varovank spravljam. Potrebno je to, da vidim, ali so naši pomenki res kaj vredni, ali ne; ali posamezni koristijo, ali ne. Moj poklic je že tak, da moram študirati dušeslovje dan na dan. — Ljubo mi je, če imam od svojih varovank tudi prava imena, ki jih pa nikomur ne izdam in tudi sama nikoli ne porabim, četudi pridem z mnogimi prav pogosto v stik. — Tvoja zadeva je še vedno taka, kakor je bila? Je pač tako, da se nekaterih srčnih vezi človek ne more otresti. Prav, da

skrbiš vsaj nekoliko za razvedrilo; tudi na izprehod moraš vsak dan, da ne zapraviš svojega zdravja. Ali poznaš knjigo »Ob tihih urah«? Če ne, si jo omisli pri naši upravi! Zdaj pa ne smeš odlašati celo leto s pisanjem, ampak se prav kmalu oglasi!

Anica iz Z. Dr. Pogačnik, Kralja Petra trg in dr. Dereani, Kongresni trg v Ljubljani, sta specialista za vratne, nosne in ušesne bolezni.

Mirta. Še vedno si taka burja kot si bila. Ne vem, ali sama sebi tako ugajaš, da se nič ne izpremeniš, ali pa se za souvršitev svojega značaja prav nič ne potrudiš. Dobro to na noben način ni. — Glede pesmi in tega, da tista ni bila objavljena, pa bodi samo vesela, ker sicer bi bila imela opraviti s tiskovnim sodiščem. — Ocena naših pesmi je pa pač v boljših rokah, kot bi bile Tvoje. Saj ti hvališ tiste, ki so najmanj vredne. — Ti misliš, da je pri tem le uho merodajno, pa to ni res; koliko je še drugih zakonov, ki pridejo tu v poštev! — Zadnje Tvoje pismo je komaj čitljivo; pesmi za moj god pa nisem mogla vse razbrati, pa vseeno hvala lepa zanjo in podobico. — Knjigo »Ob tihih urah« je založništvo poslalo mnogim Vigrednicam, ki so jo pošteno plačale, ne pa grdo izkoristile kakor Ti in potem poslala nazaj. To ni lepo. Ako ne misliš pošiljatve obdržati in plačati, jo pošlji takoj z obratno pošto nazaj! — Omisli si dva zvezka o lepem vedenju pri Orliški zvezi! Tam najdeš tudi navodila za pisanje pisem in za pismeno obhajanje sploh! Skrbi za to, da se usmeriš in umiriš!

Zdenka. Tako vidiš, da so bile moje besede, ki sem Ti jih zapisala, končno vendar resnične. Zdaj jih rajše veruješ, ko si se sama prepričala. Četudi praviš, da se ne boš omožila, se pa meni vseeno hoče zdeti, da se boš. Le mirna bodi, izvršuj svoje dolžnosti, moli in delaj in Bog bo ob svojem času vse dobro in prav uredil. Zdaj se moraš pa prej oglasiti!

VIGREDNICA-GOSPODINJA

Gospodinjstvo.

O pranju. (Nadaljevanje.) — Pranje delimo v strojno in v ročno pranje. Strojno pranje izvršuje nalašč zato pripravljen stroj in je zelo priporočljiv tam, kjer je vedno mnogo perila, n. pr. razni zavodi in velike pralnice. Ker je pri strojnem pranju treba tudi še ročnega dela in si more stroj nabaviti le malokatera hiša, bomo govorili le o ročnem pranju. Pri pranju pride v poštev: voda, milo, lug, mencanje, kuhanje ali parjenje perila, plavljenje, sušenje, škrobljenje in likanje.

Za pranje je najvažnejše sredstvo voda. Če hočemo imeti lepo belo perilo, ne smemo varčevati z vodo. Ze od nekdanj pa je tudi znano, da je za pranje najboljša mehka voda

in sicer: čista deževnica ali rečna voda. Kjer ni ne deževnice ne rečne vode, si moramo na umetni način pripraviti vsaj za namakanje perila mehko vodo, ker si s tem prihranimo veliko truda, pa tudi mila. Gotovo je že marsikatera gospodinja opazila, da se pri pranju včasih milo silno peni, včasih pa plavajo v vodi le majhni kosmiči, perilo je trdo in je treba mnogo truda, da odstranimo madeže. Navadno se takrat zabavlja čez ničvredno milo. Toda vzrok je čisto drug: perilo si namočila v trdo, mrzlo vodo, v kateri se milo strdi (zato se ne peni) in ne doseže svojega namena.

Kako si napravimo na umetni način mehko vodo? V čeber, kamor mislimo namočiti perilo, nalijemo vode. V lonec pa denemo par litrov vode in pest sode. (Zadostuje za 30 litrov vode). Ko dobro prevre, vlijemo to raztopino v vodo v čeburu. S tem se vodi odvzamejo apnenčeve snovi, ki ovirajo razkrajanje madežev v perilu. Zato je važno, da namočimo perilo v mehko vodo.

Drugo važno sredstvo pri pranju je milo. Uporablja se brez skrbi. Med posameznimi vrstami, ki se prodajajo pod različnimi imeni, ni, kar se kakovosti tiče, skoro nobene razlike.

Pri uporabi sode in luga pa moramo biti previdni. Preobilna uporaba perilu zelo škoduje. Perilo postane rumenkasto in hitro razpade.

Za mencanje rabijo nekatere gospodinjice tudi nagrbljeno desko. Priporočljiva je le za perilo iz močnega platna.

Kuhamo ali parimo (žehtamo) le močno zamazano perilo. Kuhamo perilo navadno 10 do 15 minut. Kadar perilo parimo, naložimo namiljenega v čeber narahlo v istem redu kakor v namako. Čez čeber se pregrne gosta rjuha. Med tem pripravimo v kotlu iz iz pepela od bukovih drv ali sode in ostan-kov mila lug. Z vrelim polivamo perilo. Ko je čeber napolnjen z lugom, odpremo čep, da odteče lug, ki ga zopet vlijemo v kotel, da nanovo zavre ter zopet polijemo z njim perilo. To ponovimo 5—6 krat. Po zadnjem polivu pokrijemo čeber in pustimo perilo v lugu čez noč ali vsaj nekaj ur. Nato se perilo izpere. — Fine tkanine, volneno in barvano obleko sploh ne kuhamo, pa tudi ne polivamo z vročo vodo, ampak jo peremo v mlačni vodi. Uporablamo milo ali salmijak. (O pranju volnene obleke bomo spregovorili še posebej.)

Belo perilo tudi malo poplavimo. Plavilo zavijemo v čisto, gosto krpo, namočimo v vodo, v katero potem polagamo posamezne kose perila. Perilo je takoj vzeti iz plavila, ker dobi drugače modrikaste madeže.

Za sušenje perila določimo solnčen prostor, kjer ni prahu. Perilo obešamo na vrh. Plot ni primeren za sušenje perila. Nekatere gospodinjice perilo le toliko osuše, da ga morejo likati. Če se to ponavlja, postane perilo motno in dobi tudi neprijeten duh. Perilo je pustiti tako dolgo na prostem, da je popol-

noma suho. Pred likanjem ga malo oškropimo. Neobhodno potrebno pa to ni.

Ko smo se poučile o pravilni uporabi sredstev za pranje, se pogovorimo še o načinu pranja. — Naše gospodinjice perejo na več načinov. Mnoge se tudi še krčevito drže starih navad in odklanjajo nove, vsestransko preizkušene metode za pranje perila. Na kratko bomo tu opisali zelo enostaven način pranja, ki ni prezamuđen, pa tudi ne povzroča prevelikih stroškov.

Ko perilo razbereš, ga deni v namako in sicer bolj umazane in velike kose na dno, čistejši in tanjši na vrh. Namočeno pusti par ur. Nato kos za kosom izžmi, dobro namili in pregneti. Bolj umazane dele še posebej namili in premenčaj. Nato vlagaj perilo v istem redu nazaj v čeber in nalij nanj čiste, malo mlačne vode, ki si ji dodala pol pesti v vreli vodi raztopljene sode. Če je perila malo, se vzame le košček sode. Tako pusti perilo čez noč. Drugi dan perilo izpereš. Mencati ga skoraj ni treba, ker je milo razkrojilo madeže. Perilo še enkrat namili. Bolj umazane kose prekuhaj, druge polij s čisto vrelo vodo. Lahko pa dodaš vodi tudi košček sode. Ko se perilo ohladi, ga izžmi in izperi v čisti vodi. Izplakni posamezne kose še v plavljeni vodi in razobesi na solnčen kraj.

Jedilni listi.

I. Mesna juha z drobnjakovim štrukljem, goveje meso, krompir in kolerabce.

II. Grahova juha (»Vigred« št. 7, 1. 1927), solata s krompirjem, črešnjev štrukelj (»Vigred« št. 7, 1. 1928).

III. Zelenjadna juha (»Vigred« št. 9, leto 1927), telečja rižota, grahova omaka (»Vigred« št. 7, 1. 1927).

Drobnjakov štrukelj. Vzemi $\frac{1}{4}$ l mlačne vode, malo moke, soli, napravi vlečno testo ter pusti, da pol ure počiva. Medtem mešaj 2 žlici presnega masla in eno jajce, da naraste; primešaj še 2 žlici drobno zrezanega drobnjaka. S tem nadevom namaži razvaljano testo ter potresi po njem še žlico kruhovih drobtin. Zvij tako, da dobiš tanko klobaso. S kuhalničnim držalom razdeli in nareži po dva prsta debele štrukeljčke. Zakuhaj jih v vreli vodi. Vro naj 8—10 minut.

Kolerabce. Kolerabce z mladimi listi vred splakni v vodi. Liste zreži na tenke rezance, kolerabce v kocke ter vse skupaj kuhaj v slani vodi. V kozici razbeli žlico masti, prideni žlico moke in malo drobno zrezane čebule; ko zarumeni, primešaj kuhanim kolerabcam in pusti, da še malo prevre. Preden odstraniš, dodaj žlico kisle smetane in za nožovo konico popra.

Tečja rižota. V kozico deni na eno žlico razbeljene masti 15 dkg na drobne koščke zrezanega telečjega mesa. Ko se meso malo opeče, dodaj pol litra zbranega riža, premešaj in osoli ter zalij $1\frac{1}{4}$ l vrele vode. Pusti pol ure vreti in ne mešaj več, da ostane riž cel. —

Higiena v domu.

Ker je za to številko prišlo toliko vprašanj, ki so zahtevala daljših odgovorov, je morala odpasti razprava o higieni. Drug mesec zopet redno izide.

Odgovori na vprašanja.

Dr. M. J.

»Revici trpečič«. Gospa Selma Vam je svetovala, da se lahko obrnete zaupno na zdravnika v »Vigredi«. Seveda lahko to storite in Vam bomo gotovo lahko nekaj svetovali. Zelodec, živci, to Vas nadleguje. Kar povejte kak. Seveda recepta v »Vigred« ne bomo priložili in tudi glede stroškov bodite brez skrbi, ker ne sprejemamo plačila. »Revicam trpečič« pa radi svetujemo zastoj.

P. M. Ž. Pege na obrazu in pike na rokah, rjavkaste barve, ki ne povzročajo ne bolečin ne srbečice, pustite pri miru, bo najboljše za Vas, sicer imate samo stroške. Če pa trpi nekoliko telesna lepota, pa glejte, da bo duša tem lepša. Duševna lepota dekleta, ki se ne da skriti, zakrije vse telesne pike in pegice, kot solnce zakrije vso temo, ki je le tedaj mogoča, kadar ni solna.

Zakaj se včasih težko diha in v prsih boli. Normalno (fiziološko) dihanje ne povzroča nobenih težav in ne boli v prsih. Normalno dihanje je ono, pri katerem udihaš zrak skozi nos in pljuča in se pri tem trebuh s svojo vsebino premika navzdol. Ko pa zrak izdihaš, se isti zopet dvigne. Izdihavanje je tišje in manj slišno, kot udihavanje. Napačno je dihati samo s prsnim košem. Prepona, ona meja med prsnim košem oziroma njegovo duplino in trebušno duplino je vzbočena navzgor in ko vdihavaš se skrči in potisne vse pod njo ležeče organe navzdol, ko pa izdihavaš pa se sama zopet potegne v svojo prvotno lego, slično žogi, ki jo stisneš in se sama zopet povrne v svojo normalno obliko. Na to treba paziti, kogar v prsih boli in težko diha in ima sicer zdrave organe. Če te pa pri vdihavanju kljub temu boli in težko dihaš, pa nekaj ni v redu. Morda kašljaš in si prehlajena, imaš bronhijalni katar, influenco, tedaj vedno boli v dihalnih organih. Lezi, grej se po prsih, pij toplega čaja in dihaj le skozi nos. Spoti se in morda bo v par dneh boljše. Če ne, ne mudi dolgo in oglasi se pri zdravniku. Morda obstoja pri tebi globlja bolezen. V takih slučajih je treba pomisliti na to, da težko dihanje in bolečine v prsih povzročata tudi vnetje prsne mrene, vnetje pljuč, pljučnica, tuberkuloza ali pa obolenje srca, tudi obolenje ledvic povzročata težko dihanje. Torej dosti vzrokov, da se daš preiskati natančno in vestno.

Zakaj včasih pride kri v lica, da so kar oči solzne? Tu je precej vzrokov zato. Najprej so živčni vzroki. Ko človek zardi — in to dekleta velikokrat — to ni nič hudega in nič slabega, in prav je. Saj današnji svet s svojo brezobzirnostjo še odraslemu moškemu

včasih privabi v lica rdečico, kaj šele našim nežnim bitjem. Kri pa privabi v lica včasih tudi telesna sprememba n. pr. če ima človek vročino nad 37°. Zlasti lahko zardevajo tuberkulozni ljudje, nadalje oboleli na srcu, s srčno napako. Jeza naredi človeka vsega rdečega kot purana. Alkohol, ki ga zavziješ, ti pordeči lica in nos in ušesa, ker omami male žilice kapilare v koži, da ostanejo razširjene in s tem vsebujejo več krvi v sebi in se le polagoma zopet stisnejo. Tudi veselje ti včasih pordeči lica, sicer je pa pri različnih ljudeh različno.

Zakaj so noge po trpljenju tako trde in bolijo, da se komaj hodi? Vsako delo človeka zmuči, če je prehudo trpljenje. Do gotove meje pa tega ne čutimo. Če smo bolj utrjeni in močni, manj čutimo utrujenosti, več prenesemo. Bolan človek se pa hitreje utruji. Zlasti srčna napaka, pljučne in ledvične bolezni ležejo kaj hitro v noge. Hitro se utruji tak bolnik, dobi težko sapo in noge zabreknejo. To upoštevajte. Sicer pa bi v takem slučaju svetoval zdravniški pregled.

Zakaj da gre kri na vodo približno vsake tri tedne pri Vas? To je vprašanje, o katerem se moramo tudi v »Vigredi« jasno pogovoriti. Ker je to špeciialno vprašanje deklet, katere nikdo na dostojen in lep način ne upa vpeljati v ta zanje popolnoma nov svet. Od nerazumevanja tega vprašanja ima marsikatera dekleta tudi že pozneje kot žena slabe posledice.

Deklica v svojem razvoju v 13., 14., 15. letu, nekatere preje, druge pozneje, postajajo pubertetno dozorele, to se pravi, iz nevednega otroka postaja dekleta, z vsemi njenimi lepimi lastnostmi. Kakor je treba, da imaš za svojo dobo gotove pogoje, kakor mora imeti telovadec moč, borilec korajžjo, vojak puško, tako mora imeti dekleta vse lastnosti dekleta. Dekleta ni več otrok, zato dorašča v nekaj, za kar je žena ustvarjena po vsej svoji naravi. In kar je v naravi, je lepo, je smotreno, ker je to delo Boga, ki je sama Smotrenost, Lepota, Red in Vzvišenost. To krvavenje pri dekletih in ženah — vse zdrave dekleta in žene imajo to krvavenje vsakih 28 dni precej redno in traja 3, 4, do 5 dni, imenujemo perijodo ali mesečno čiščenje, svoje stvari, »perilo«, in je znak, da so smotreno ustvarjene; narava sama kaže pot, je samo zunanji pojav neke notranje naravne (fiziološke) spremembe, nekega razvoja, ki se redno začneja in obnavlja v notranjosti žen in deklet. Nekatera dekleta se tega tako sramujejo in bojijo, da ne povedo o tem nobenemu, niti materi, kateri bi vendar morale povedati in same opravijo s to stvarjo, kakor si pač mislijo, da bi bilo dobro. Pri tem marsikatera dela silne napake. Ker se v tem času morda z mrzlo vodo ob pranju v reki, ob potoku, zlasti pozimi tudi sama opere in prehladi, ker se posušiti ne more in ne upa. Sram je je in da bi je nihče ne opazoval, dela skrivaj, hitro in na nesmotren način n. pr. kot gori navedeno, ob priliki pranja v potoku in mor-

da celo pozimi. Kako naj se revica posuši, če mokra dalje pere v ledenomrzli vodi? — Katar spodnjega telesa itd. je hitro posledica. Tolikokrat vidim pri dekletih to napako, da mi je to vprašanje prišlo zelo prav, da se pomnimo za širši krog.

Perijoda je torej znak neke notranje spremembe, nekega razvoja, je znak, da se je v dozorelem dekletu razvila tudi ona plat njenega ženskega organizma, ki služi za nadaljevanje same sebe, za razmnožitev človeškega rodu, za izvršitev onega namena, ki ga je Bog že v raju postavil rekoč: »Množite se in posedite zemljo«. Ali ni to lep namen vsake žene, in dekle je začetek žene in matere. Njena perijoda ji jamči, da lahko postane nekoč mati. Njena perijoda se vsakih 28 dni prikaže in zopet čaka — svojega namena. Dekleta krvavijo, ko pa žena postane mati, ko zanosi, pa ne krvavi več — znak, da izpolnjuje svoj namen. Da je perijoda izostala je vedno znak izvrševanja namena onih delov ženskega telesa, ki so določeni, da v sebi vzbujajo novo življenje, da rodijo in se množijo. Ali ni ta naloga lepa, ali ni to plemenito, veliko delo? — Je to naloga, ki je ne more drugi izvršiti kot žena — mati. Čemu torej v tak plemenit namen ne biti posvečen? Čemu ne poznati tega razvoja? In dekleta morate to vedeti. Vi o tem ne veste, kakor iz Vašega vprašanja »zakaj da krvavite na vodo vsake tri tedne« razvidim, še ničesar. Glejte, da se pogovorite tudi z materjo svojo, če jo imate in če ista more in zna to podati. Sicer pa glejte, da gori označenih napak ne delate. Če Vam še ni kaj jasno, kar na dan z vprašanji. Za danes o tem zadosti. Sicer je pa to vprašanje preobsežno, da bi Vam vse na drobno v eni številki »Vigredi« mogel razložiti.

Minka Rožnikova:

Lastnosti dobre vzgojiteljice.

Doslednost, o kateri hočemo danes nekoliko govoriti, je pri vzgoji malih otrok neizogibno potrebna — in iz prejšnjih odstavkov, ko smo govorile o potrpežljivosti in prizanesljivosti vzgojiteljice, nikakor ne smemo umevati napačno!

Mati naj prizanaša in odpušča, a le na pravem mestu; pri svojih vzgojnih načelih (kar spozna za pravo in dobro) je pa neizprosna, dosledna (konsekventna).

Da vam bo lažje razumljiva doslednost vzgojiteljice in jo boste znale uporabljati pri vzgoji, vam ob kratkim pojasnim. — Že prirojeno je naša narava slaba, nagnjena bolj k slabemu, kot dobremu. Le poglejmo malega! Ves nebogljen, odvisen popolnoma od drugih, pa vam že kaže svojo strast togote z jokom, kričanjem, brcanjem, ter sili s tem priklicati in omeščati nekoga (mater), da pride in njegov občutek neugodja (ki izvira iz prirojeno pokvarjene narave in ga izraža s togotnim krikom) umiri z nekimi

ugodjem, (n. pr. z ujkanjem, zibanjem itd.) ter tako zadovolji telesne občutke. Tako razvajanje otroka je silno nevarno in pogubno. Tukaj treba materi veliko odločnosti in moči, da se ne vda in pusti malega naj joka in kriči, kadar ga prime strast togote! Dvakrat, trikrat bo še skušal, doseči z jokom to in ono, a ko bo uvidel, da tudi jok ne pomaga nič, se bo vdal on, in podlege! S tem pa je mati dosegla to, da si prihrani mnogo truda in dela z otrokom, njemu pa je takoj v kali zatrla strast togote.

Pa mi bo mogoče katera čitateljica oporekala češ: »Saj otrok ne joka le iz togote in razvajenosti!« Res je, da ne joka vedno s tega vzroka! Jaz pa rečem: »Ako ti veš, da otrok ni lačen, ne moker in je dobro oskrbovan, tedaj je vzrok njegovemu joku — ali razvada, ali bolezen! Če je bolan, bo tudi njegov jok bolan, (bolesten), če pa je, ali se hoče razvaditi, je njegov jok togoten. Tako prav lahko spoznamo, kdaj je jok otroka iz potrebe, kdaj iz togote.

Ze pri zibelki toraj, mora mati ravnati in postopati dosledno s svojim malim, če hoče, da pozneje ne bo imela pri vzgoji pretežkih križev in premalo uspehov.

Pa tudi pozneje, ko začne otrok že razumevati svojo mamico in drugo okolico, je doslednost nujna in še bolj važna. — Vsaka zapoved ali prepoved, naj bo otroku sveta! Kar si velela, se mora brez ugovora izvršiti! Dosledna mati se ne bo dala pregovoriti in prepričati od svojega ljubčka! — »Mama je rekla — izvršiti se mora!«

Ze opomin: »bodi tiho, prosil, zahvali!« prepričati od svojega ljubčka! — »Mama je se mora brez pogoja izvršiti!

To je doslednost pri vzgoji. Mati, ki se te drži, pač nima toliko pritožb, da so ji otroci neposlušni in nepokorni, kakor one, ki razvajajo svoje malčke, nevedoč, da se ta nedostatek pozneje grozno maščuje.

Da pa svojega vzgojnega dela mati ne pokvari, mora poleg naštetih lastnosti skrbeti tudi za čut pravičnosti napram otrokom. Gojenec naj spozna, da je vzgojitelj (tu mati) pravičen in ne dela krivice! Vsakemu po zaslugi, z dobrim, (plačilom) in slabim (kaznijo), kakor zasluži!

Grajevredno in kvarno je postopanje nekaterih mater, ki delajo med otroki razlike in dopuščajo in spregledajo na enem vse, drugega pa zopet skoro nevede prezirajo zbog tega, ker jim ni simpatičen.

Ne smemo misliti, da otroci tega ne čutijo! Kako dobro! — Tako ravnanje ima lahko zle posledice, ne le celo vzgojno dobo, temveč tudi pozneje, ko se otrok osamosvoji in stopi v življenje.

Kratko smo slišale nekaj o lastnostih dobre vzgojiteljice in doznale, da so te važni činitelji pri vzgoji.

Poleg navedenega pa je treba tudi nekaj znanja o duševnem in telesnem razvoju deteta. Kako temu razvoju pripomoči, bomo obravnavali prihodnjic v posebnem poglavju.

ORGANIZACIJA

Sestre sestram.

Orliški krožek Trzišče. Prvič se oglašam naš trziški krožek z dopisom v »Vigredi«. Sestre, hočem vam opisati zgodovino našega krožka. Dne 15. novembra 1925 je bil krožek ustanovljen ter je pod skrbnim vodstvom g. duh. vodje in s. predsednice živahno deloval. Dne 25. marca 1926 smo imele z brati Orli akademijo, ki je bila krona našemu delu. Da pridno delujemo, nam je dokaz I. časina diploma, ki smo si jo priborile lansko leto. Tudi naraščaj se dobro giblje, saj v njem zavisi vsa naša prihodnost. Udeležile smo se tudi nastopa v Ljubljani dne 3. julija. Ta dan nam bo ostal v neizbrisnem spominu. Do lepšega nastopa smo tudi pripomogle dne 14. avgusta na okrožni prireditvi v Št. Janžu. Dne 4. septembra je bila pri nas v Trzišču 15 letnica Orla, ki je bila združena s ceo dnevno prireditvijo in blagoslovitvijo novega prapora. Dne 13. februarja se je poročila naša s. blagajnica z br. odsekovnim predsednikom. Njeno poroko smo počastili z javnim nastopom! Vsem sestram Orlicam pa kličem: Ne omagajmo, temveč pojdemo naprej za ciljem; ne bojmo se nasprotnikov, marveč bod mo kakor močan stolp pred sovražnikom! Vsem iskreni Bog živi!

Novokosovo pri Prištini v južni Srbiji. Pri nas v Prištini zidajo naši očetje cerkvico z velikimi težavami. Lansko jesen so jo dozidali do strehe, a sedaj ne morejo dalje, ker jim je zmanjkalo sredstev. Pozimi je ostala nepokrita, ker ni bilo s čim nabaviti lesa za strešno ogrodje. Službo božjo imamo na prostem: pozimi v snegu, poleti na solncu. Cerkvica je 16 m dolga, široka okoli 8 m, visoka pa z zvonikom vred okoli 7 m. Seveda še nimamo zvonov. Kdaj jih bomo dobili, ve Bog sam. Kako bi bili tukaj srečni, če bi se zavzel tako zvani Bosanski odbor tudi za nas in nam pripomogel do prvega zvončka! Pristavljam tudi prošnjo na čitateljice »Vigredi« za mal dar za našo cerkev v Prištini, da pride do zime pod streho. — Srčne pozdrave Vam drage sestre v Sloveniji pošilja Ljudmila Pavlin in tovarišice.

Orliški krožek Sv. Jurij ob Taboru. Sporočamo, da so pri nas obhajala na praznik Marijinega oznanenja vsa katoliška društva skupno materinski dan. Zjutraj je bilo skupno sv. obhajilo Orlov. Med peto sv. mašo ob pol 11 je bilo skupno sv. obhajilo Orlic in družbenic. Popoldne ob treh materinska prireditev v društveni sobi. Udeležba je bila velika, posebno s strani mater. Na sporedu so bile sledeče točke: 1. Mamici zlati na materinski dan! (otvoritvena deklamacija); 2. O, mati! (deklamacija); 3. Za materjo (simbolična vaja po narodni pesmi), članice; 4. Pesem o so'nčnih očeh (deklamacija); 5. Mati (deklamacija); 6. Slavnosten govor (preč. g. duh. voditelja); 7. Spokornica (igra v treh

dejanjih). — Cela prireditev je bila sijajno uspeša. Točke so bile dobro izvedene. — Matere so s te proslave odnesle domov prav lepe vtise in upajmo, da ostanejo naklonjene našim organizacijam in privedejo svojo šoli odraslo mladino pod Marijino varstvo. — Bog živi!

Spomin iz daljave. Iz dalje val šumlja preko morja šumnega. Bodite pozdravljene vse Orlice, posebno one iz Radovljice. Nisem pozabila na domači kraj in kako smo se zabavale. Moje misli so vedno pri Vas. Ob dolgih zimskih večerih mi uhajajo misli preko širokega morja, kjer je moje najdražje — moja mati. Kolikokrat si želim v naročje mamic! Nikdar ne bom pozabila svojega kraja in svoje domovine! Da, domovina, ti si kakor zdravje! — Ne prideš več mi iz spomina! — Pridno prebiram »Vigred«. Z vsako številko, ki jo preberem, je bližje dan, ko jo bom mogla čitati doma — — Pomlad je prišla. Tu v Ameriki je zgodnja pomlad. Najbrž bo tako tudi v domovini. Kdor je v tujini, dobro ve, da je v domovini pomlad vsa lepša. Ko tu v velikem mestu tičimo v sobah, se ljudje v domovini grejejo na solncu pred svojimi domovi. — Tu je dosti zabave, a jaz mislim le na pomlad v domovini. Tam diši vse po svežem vzduhu. Kako veselje je tam o Veliki noči! — Takrat, ko bo narava vsa prebujena, se spomnite drage Orlice, na toliko sester, ki so daleč od doma in premislite, kako bi bilo Vam v podobnem slučaju. Kdor je še doma, še ne ve, kako dobro mu je. Pozdrav vsem sestram, posebno pa radovljiškim Orlicam! — Kristina Šušteršič.

Iz orliške centrale.

Stadionska prireditev. Dne 1. julija bo orlovstvo pokazalo sadove svojega truda in dela na veliki letošnji stadionski prireditvi. Kot sestavni del slovenskega orlovstva se tudi naše članice pripravljajo, da svojo nalogo, ki jim jo določa program, častno rešijo. Ta dan bo zbral na orlovskem Stadionu vse, kar spada idejno in dejansko k orlovstvu, tej silni moči slovenske mladine. Sestre, bodimo ponosne, da smo članice organizacije, ki je steber slovenstva. Vse na plan, da pokažemo naše delo! Zlasti vé, ki tekmujeje pri javnih tekmah! Ko se bodo zgrinjale naše vrste na Stadion, naj ne manjka nobene! Na veselo svidenje in Bog živi!

Petje na Stadionu. Pri sv. maši na Stadionu bodo Orli in Orlice peli. Uglasbeni sta obe mašni pesmi iz molitvenika »Besede življenja«, ki sta porabni tudi sicer za sv. mašo na prostem pri naših prireditvah. Da sta obe res prvovrstni, nam jamči že glasbenikovo ime: dr. Kimovec. Dobita se pri Društveni nabavnji zadrugi v Ljudskem domu. Partitura à 6 Din, posamezni glas à 2 Din. Takoj naročite!

Narodne noše! 1. julija v orlovski sprevid in na Stadion, da bo slika še bolj pestra!

Prosvetne in telovadne tekme članic, mladenk in gojenk so končane. Uspehi so lepi, ponekod presenetljivi. Izide objavimo v prihodnji številki.

Kmetijsko-gospodinski tečaji. Za prihodnjo jesensko in zimsko sezijo bo prirejala Slovenska orliška zveza zopet 10 tedenske kmetijsko-gospodinske tečaje. Kjerkoli se dekleta in žene zanimajo za tovrstno resnično potrebno izobrazbo, naj pišejo po pojasnila na Slovensko orliško zvezo v Ljubljani, Ljudski dom. Potem pa naj se hitro prijavijo, da ne bo prepozno. Nekaj prijav je že došlo.

Vigred in krojna ter vzorčna priloga. S prihodnjo številko ustavimo Vigred in prilogo vsem onim, ki za letošnje leto še niso poravnali naročnine.

D R O B I Ž

Naš tolmač.

Efektno: učinkovito;
guverner: kraljevi (cesar.) namestnik;
atribut: prilastek, lastnost, znak, znamenje;
filozof: modroslovec;
medicinec: zdraviloslovec (dijak, ki se uči zdravniške vede);
kirurg: ranocelnik;
arhitekt: stavbenik;
jurist: pravoslovec;
metafizika: nauk o nadčutnem;
univerzalno: splošno;
kriminalno pravo: kazensko pravo;
matematika: višje računstvo;
mehanika: nauk o gibanju trdnih teles;
hidravlika: nauk o gibanju tekočih teles;
eksperiment: poizkus;
kemija: nauk o sestavinah teles;
farmacevt: lekarnar;
botanika: rastlinstvo;
anatomija: nauk o sestavi človeškega in živalskega telesa;
patologija: nauk o postankih bolezni;
klinika: nauk o zdravstvu na bolniški postelji in zavod za to;
manifestacija: javni izraz;
formula: oblika;
prominentno: znamenito, zelo vidno.

Uredniška molčečnost.

Lipa A. Vaša vprašanja glede različnega pisanja raznih besed v »Slovencu« so res prav na mestu. Povedati pa Vam moramo, da političen list, kakršen je »Slovenec«, ne sme ostati med štirimi stenami svojega doma in kvečjemu še svoje domovine, temveč mora pogledati tudi še dalje, preko meja sosednjih držav. Zato se prigodi, da prinese večkrat tudi naslove časopisov, društev, razprav itd. v tistem jeziku, ki je v kraju domač, kjer časopis izhaja ali društvo deluje.

Ker pa imajo posamezni jeziki svoje značilnosti, t. j. posebno dobre izraze, ki bi, prenešeni v drug jezik, ne povedali tako dobro, kakor v izvorniku (tudi naši slovenski izrazi so nekateri tako krepki, da se ne dajo prenesti v istem pomenu v drug jezik); zato jih kar v istem jeziku privzamemo tudi drugi narodi in jeziki. Seveda pa ti izrazi niso tako neobhodno potrebni, da bi jih bilo treba predstavljati; večkrat jih razumemo že iz zveze besed samih. — Torej ni treba stvari tako resno vzeti. — Druge stvari pridejo že še počasi na vrsto. Veseli nas, da Vam je »Vigred« všeč. Vaše želje glede vsebine bomo skušali polagoma uresničiti.

Kolenčeva. »Vse mine«. Popravljen, za spoznanje boljša. Vendar še sedaj ni godna. Nepesniški, vsakdanji izrazi jo kazijo. Vrstica: »Ce se še oglašá pesem« ni ritmična! Enako še nekaj drugih. Pravite, da »Vigred« ni hotela priobčiti neke prepisane pesmi. — In zato naj bo zamera?! — Tu je spis prepisavati — to ni in ne more biti dovoljeno! Tudi če bi hotel kdo uredništvo le »potegniti« ali poskušati. Take šale so nedopustne.

Ljudmila. Poslano ima pomen za lastni album, za tisk ni zrelo.

Jadranka. »Majniška«. Oblikovno ni dobra. Popraviti se ne da, ker ima — akrostihon.

Mira. »Daleč nekje...« Po vsebini ni prazna. Oblika pa ni dosti primerna... »in do mene ne poniža pogled svoj« namreč »zlata sreča«. Nikalnice terjajo v naši slovenščini roditeljk ali drugi sklon!

»Veika solza«. »Zelja« — »Rožica«. Je nekaj. Po obliki pa ni godno za tisk. Tudi so bile podobne reči že velikokrat opisane in opevane v naši književnosti. »Ob povzdigovanju« smo prešli v nevezano besedo. in porabimo o priliki.

Cvetana. O priliki priobčimo. Med pomladnimi cvetkami omenjate »podlesek«. Podlesek raste in cvete — jeseni. Cvetilca, ki je podlesku podobna in ki prikljije v prvi viredi, se zove pomladni božur ali žafran.

D. R. Za list se nam poslani spisek ne zdi primeren.

Zagorjanka. Prepozno došlo in tudi sicer zelo pomanjkljivo.

Lojzka H. Vaš majniški spis je prišel prepozno, ker so rokopisi za majsko številko že 1. aprila v tiskarni. (Tako tudi mesec prej za vsako številko.)

Veronika. Vaše zahteve so povsem neopravičene in žuganje neutemeljeno (sploh je način izražanja izredno čuden, da ne rabimo drugega izraza). Vsako delo ob svojem času. Zakaj pa niste plela prosa pozimi, ko se jezite, da Vaša pesem ni bila objavljena? Vaša »Plevica« je vendar času primerna pesem; zato smo morali počakati z njo, da smo proso vsejali in prav zdaj ga plevemo.

Na zadnji prilogi za ženska ročna dela je po pomoči izostalo ime. Osnutke za ročna dela kakor tudi pouk o rišeljje-delu nam je

poslala gđc. Ela Rottova, ki je obljubila tudi še nadajnjih prispevkov.

V oceno smo prejeli.

V Kristusovi šoli. I. zvezek. Mala skrivnost. Nemski spisal o. Kasijan Kar. kap. reda. Slovincem priredil o. Herman Vodenik, ref. cistercijan. Izdala Katoliška knjigarna v Gorici. Cena 8 Din. Slovenski verniki so s tem prevodom dobili sloveče delo, ki je med Nemci razširjeno v stotisočih izvodih. Knjižica vsebuje navodila za cel tečaj (ki traja 1—2 meseca), ki ga vsak tudi najbolj preprost vernik more sam predelati, da se uvede v prirsčno, globoko, pobožno življenje. Lepo označuje to dragoceno knjižico prelagatelj, ki pravi: Blago, pobožno preprosto slovensko ljudstvo, kmetje, delavci, delavke, obrtniki, hlapci in dekline, prav je, da izpolnjujete božje in cerkvene zapovedi; toda nikakor ne mislite, da je to že višek vašega krščanskega življenja. Tudi vi ste pozvani k popolnosti. Iz knjižice »Mala skrivnost« se boste naučili, kako lepo, kako lahko dostopno za vse je življenje v neprestani tesni zvezi z Bogom, ne da bi bilo zato treba pri vnanjem življenju in delu kaj spremeniti. Delali boste isto kakor doslej, samo z vse drugačnim duhom. Med Nemci jih je ta knjižica osrečila stotisoče. Naj bi storila isto tudi med Slovenci.

Dr. Hellinghaus izdaja pri Herderju zbirko najboljših novel in povesti. Sedaj je izšel peti zvezek, ki vsebuje: Otto Ludwig »Med nebom in zemljo« (»Zwischen Himmel und Erde«), Adalbert Stifter »Das Heidedorf« in Jakoba Frey »Očetna hiša«. Vse tri povesti so dragocene po svoji visoki zamisli in plemeniti miselnosti.

Dr. Alfons Heilmann priznan vzgojni pisatelj je izdal novo knjigo z naslovom »O dragocenem življenju«. (Vom kostbaren Leben.) Knjiga je razdeljena na pet oddelkov s krasno vsebino. Zelo toplo bi priporočil knjigo učiteljicam, ki si žele poglobljenja in globoke duševne lepote.

Enako priporočljiva je knjiga francoskega pisatelja globokopobožnega P. Reneja Maumignya, ki razpravlja o katoliški mistiki. Tudi med nami je mnogo src, ki hrepene po vedno večji združitvi z Bogom. Ta knjiga je navodilo. Pisana je v nemškem jeziku in je izšla pri Herderju & Co v Freiburgu.

Zelo vesel sem bil izredno lepega dela monakovskega pisatelja in govornika Antona

Worlitschek. Delo razpravlja o negovanju osebnosti (»Persönlichkeitspflege«). Zlasti so me zadovoljila poglavja: vzgoja duha, vzgoja srca in vzgoja volje. R. L. T.

Katalog slovenskih knjig. Ob svoji desetletnici je izdala »Nova založba« v Ljubljani 168 strani broječ katalog, v katerem so zaznamenovane vse slovenske knjige in revije z avtorjevimi in založnikovimi imenoma, letnico izdaje in cen. Društvom in knjižnicam pri sestavi proračunov lahko prav dobro služi.

Drobne vesti.

Zveza švicarskih abstinentk je nedavno slavila 25 letnico svojega obstanka. Zveza šteje 59 krajevnih organizacij. Starši se zavežejo, da bodo vzgojili svoje otroke v protialkoholnem duhu.

29.000 podpisov so zbrali francoski katoličani v mestu in okolici Reimsa proti umazanji literaturi, ki se prodaja po železniških postajah. 13 najhujših časopisov in knjig je moralo zaradi tega protesta zginiti s književnega trga.

Tudi na Španskem je v teku pol leta moralo zginiti sto tisoč nesramnih brošur in letakov in je bilo na pobudo notranjega ministra okoli dvesto tiskovnih pravd vloženih proti založbam takih knjig. — Zavedaj se, sestra, da z vsako paro, ki jo izdaš za slabo knjigo ali časopis, gojiš gada, ki bo, ako ne tebe, pa tvoje potomce popolnoma zastrupil.

Ob priliki naše stadionske prireditve pozivljamo z vso nujnostjo naše članice, da se vzdrže vsakršnega alkohola. Na Stadionu bo za žejne prav dobro preskrbljeno z raznimi brezalkoholnimi pijačami.

Neuland-Graz. V Gradcu obstoja mladinska organizacija s povsem novimi poti in cilji. Narava, vera, domovina so jim ideali. Biti hočejo: skromni, preprosti in resnični. Udejstvuje se mladina obojega spola v ločenih grupah. Goje zlasti potovanja in življenje na prostem po načinu gozdovnikov. O podrobnejšem delu v organizaciji še spregovorimo.

Iz programa poljedelske razstave: Ob 11: Prihod goveje živine in prašičev. — Ob 12: Prihod častnih gostov. — Ob 1: Skupni obed.

V hotelu je sedel popotnik med dvema dijakoma, ki sta ga hotela navleči. Nekaj časa jima je pustil veselje. Kmalu si je pa premislil in jima premeteno rekel: »Nisem tepec, niti norec, ampak se gibljem med obema.«

»Prispevajte v fond za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo v Ljubljani!«

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. List izdaja Slovenska Orliška zveza (Anica Lebar) v Ljubljani. — Uredništvo in upravništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Pavla Melihar.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

Zavarujte svoje življenje,
poslojpe, premičnine pri

Vzajemni zavarovalnici

v Ljubljani, Dunajska c. 17

Podružnice:

ZAGREB, Pejačevićev trg broj 15
SARAJEVO, Vrbanja ulica broj 4
CELJE, Breg štev. 33

Zahtevajte

v vsaki trgovini izrečno le

Kolinsko cikorijo,

ki je res zelo dober in zdrav
pridatek h kavi

Nova založba

r. z. z o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 19
in podružnica Nove založbe, prej

I. Giontini

Ljubljana, Mestni trg

priporoča v nakup knjige in pisar-
niške potrebščine v bogati izbiri

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

NAJMODERNEJE UREJENO GRAFIČNO PODJETJE V SLOVENIJI

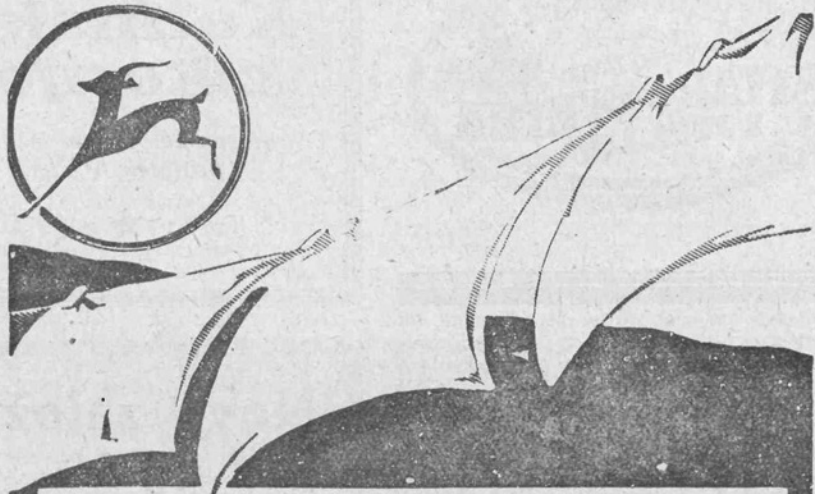
**TISKARNA - STEREOTIPIJA - ČRKOLIVNICA - BAKROTISKARNA
LITOGRAFIJA - OFFSET - FOTOLITOGRAFIJA - FOTOKEMIGRAFIJA**

TISKARNA: izdelovanje vseh vrst
tiskovin, knjig, revij in
časopisov, v preprostem in umetniškem tisku.

LITOGRAFIJA: Izvrševanje vsa-
kovrstnih ilustra-
cijskih del, v eni ali več barvah, potom
kamen- ali aluminijevega tiska
kakor: plakatov, etiket, reklamnih tiskovin,
raznih vrednostnih papirjev itd. po lastnih
osnutkih kakor tudi po načrtih naročnikov.

KLIŠARNA dobavlja vsakovrstne kli-
šeje po risbah, perorisih,
fotografijah, akvarelnih in oljnatih slikah
za reprodukcijo v eno- ali večbarvnem
tisku ter v poljubni velikosti in obliki.

BAKROTISKARNA: Enobarvni
bakrotisk
najrazličnejših umetniških ilustracij
kakor tudi časopisov, revij, prospektov, albumov,
razglednic, propagandnih tiskovin itd. itd.

To krasno belo perilo

ki blešči kakor snežnobeli labodi na
zeleni gori,

Je bilo oprano s priznanim milom „Gazela“

To milo je pravcati čudež kemične zna-
nosí, ki vsled izbornih snovi, iz katerih
je sestavi eno, perilu
prav nič ne škoduje.

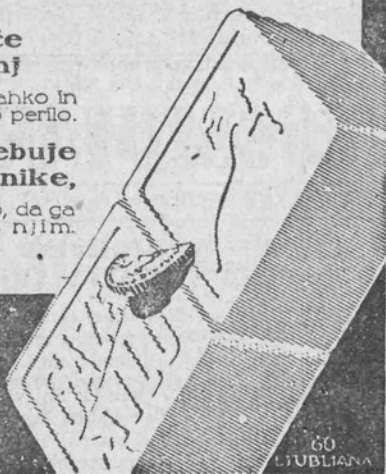
Na tisoče in tisoče pametnih gospodinj

ga dobro pozna in ve, kako lahko in
temeljito se z njim pere vsako perilo.

Milo „Gazela“ pa vsebuje tudi prave pristne zlatnike,

zato je še tembolj priporočljivo, da ga
kupujete ter pridno perete z njim.

GAZELA MILO

60
LJUBLJANA